

VIENYBĖ

72 M. 18 N.

BROOKLYN, N. Y.

1958 M. GEGUŽĖS (MAY) 2 d.

TEL. APlegate 7-7257

KAINA 15 C.

Dailininkui Romui Viesulai už aktyvumą grafikos mene paskirta Guggenheim fondo premija 3,600 dolerių. Guggenheim Fondas, įkurtas 1925 m., kasmet skiria premijas mokslininkams ir menininkams, kad jie galėtų atsidėti savo kūrybiniam darbui. Nuotraukoje (kairėje) Vienybės bendradarbis Aleksis Rannit, meno kritikas, pasikalbėjimo metu su Guggenheim premijos laureatu dailininku Romu Viesulu, prie Viesulo litografijos „Motina“.

Vienybės nuotrauka

Romas Viesulas Guggenheimo laureatas

ALEKSIS RANNIT

Guggenheimo premija yra aukščiausia Amerikos premija skiriama mokslo ir meno srity. Ji atitinka taip vadinamą Pulitzerio premiją, kuri duodama už geriausius Amerikos literatūros veikalus.

Guggenheimo premija šiemet atiteko jaunam lietuvių grafikui Romui Viesulai. Ką tai reiškia?

Tai reiškia, kad lietuvių tarpe esama didelio masto talentų, kurie gali laisvai konkuruoti su pirmos rūšies amerikiečių ir kitų tautų dailininkais. Tai reiškia, kad net sunkiausiose sąlygose dailininkas turi likti ištikimas sau, savo

profesijai, savo stilui, savo estetinei moralei. Romas Viesulas pasirinko ir eina tokiu keliu. Jis turi savo mene įdomią dramatiškumą ir lyrikos sintezę, gerą piešinį ir gerą kompozicijos jausmą, bet, gal būt, svarbiausia, jis turi ką pasakyti per savo meną.

-- P. Viesulai, prašom pasakyti, ar premija jums atiteko už specialų veikalą, ar bendrai už jūsų laimėjimus?

-- Nebuvo apribota, kas duoti jury komisijai svarstyti.

Kandidatas turėjo savo nuostatus. Žiūra patiekti galimai mažesni skaičių darbai, kurie jo nuomone reprezentuoja geriausius darbus, neapsiribojant vienos kurios grupės, ar vieno laikotarpio darbais.

-- Ar kandidatuodamas į tą premiją jūs turėjote kokią nors specifinę idėją, ką jūs ateityje dirbsite, ko sieksite?

-- Labai nuo seno, sakyčiau tretyje, turėjau mintį, kada nors, turint materialinių galimybių ir laiko, padaryti seriją

litografijų liaudies dainų temomis. Šitai premijai -- stipendijai kandidatuodamas turėjau konkrečiai nurodyti planą, tuo atveju, jei tokia premija būtų paskirta. Aš nurodžiau, jei man leistų laikas ir finansinės sąlygos, eičiau prie šio savo projekto įgyvendinimo, būtent išleisti knygą iš laisvų lapų, originalių nuospaudų rinkinį. Tokioj knygoj būtų apie 30-40 lapų, lietuvių liaudies dainų temomis, riboto tiražo.

Aš pabrėžiau, kad nemanau iliustruoti pačias liaudies dainas, laikantis jų žodinės reikšmės, bet stengtis pagauti jų

(Nukelta į 5 psl.)

Kas jūsų kaimynas - žmonės ar rusai?

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS

...Kaip yra pas mus -- nuvilioti tai teisingai sunkus uždavimas. Kur bepažvelgtum, kokia gyvenimo sritis bepanagrūnėtum -- visur melas, nesupratimas, nesąmonė.

Plačiai išbujojęs kyšininkavimas klesti neva slapta, o melas viešpatauja viešai, atvirai: per spaudą, radiją -- visur jis byloja pilnu balsu. Nors labai daug kalbama apie kritiką ir savikritiką, tikros teisybės žodžio niekur neišgirsi. Gali, tiesa, išgirsti apie paskirus žmones, valdininkus, jei jie nepartiečiai, bet partijos ir vyriausybės visi veiksmai yra aukščiau kritikos. Kritika -- ar tai kolūkinės santvarkos, ar ištaigose viešpataujančio biurokratizmo, ar literatūros, kuri sukaustyta visokių reikalavimų ir nurodymų -- yra laikoma tarybinės tikrovės šmeižimu, o už tokius darbus, kaip žinote, neglosto.

Taip, ponu pas mus nemažiau kaip kitur, o nelygybė gal net didesnė. Išvaizduokite koks skirtumas gyvenimo sąlygų tarp kokios nors valytojos, ar sargo, kurie gauna 200 rb. ir pvz. Matulio, Mokslų Akademijos prezidento, kuris gauna mėnesiui algos 30.000 rb. Jiems, tiems ponams, skirtos atskiros ligoninės, vadinamos specialios, ir vaistai ir visos kitos prekės tiekiamos tiesiog iš bazų. Pas mus, socializmo šaly!

Gerai aprūpinami (vairūs) rašytojai, kurie kala eiles, gamina literatūrą, garbindami valdžią. Juk pas mus įprasta: jei pasirodo partijos nutarimai, tuoj ta tema pasipyla ir eilėraščiai ir t. t.

Štai, pvz., skelbiama, jog pas mus nėra sportininkų profesionalų. Netiesa! Visi sportininkai pas mus tik sportu tesiverčia, gauna didelius pinigus. Jie išlaikomi tam, kad laimėtų pirmąsias vietas ir garsintų Tarybų Sąjungos vardą. Jiems išduodama neva darbo knygutės, jie turi fiktyvias tarnybas...

O kad pamatytumėt žemės ūkio parodą Maskvoje! Kiek ten turto paklota. Kiekvienos respublikos eksponatams pastatyta puikiai paviljonai, prekių visokių galybė. Nuvažiavę ten, savo respublikos paviljone mes pamatėm tokių gaminių, kurių čia, Lietuvoje, akys nėra regėję. O kam tai? Juk tik tam, kad visi atvykę Maskvon, pamatytų kokie mes turtingi.

Jau visi metai, kai rašomųjų stalų negavo nė viena baldų parduotuvė. O baldų fabrikas Jonavoje dirba pilnu tempu -- visa produkcija vežama į "placiją". Taip pat ir Kauno

(Nukelta į 7 psl.)

LIETUVIŲ KONGRESAS

Birželio 27-28 dienomis Bostone Statler viešbuty bus Amerikos Lietuvių Tarybos aukštas kongresas, kurio paruošimo darbai yra pavesti ALT Bostono skyriui.

Atstovų rinkimo tvarka jau paskelbta spaudoje, todėl visoms organizacijoms belieka tuoj rinkti delegatus ir numatyti kiek gali audų skirti. Jei kuri organizacija negalėtų visuotinio narių susirinkimo sušaukti, tai gali delegatus igalioti valdyba.

Statler viešbuti (Park Sq., Boston 17, Mass.) pažadėjo kongreso dalyvius aprūpinti kambariais su sąlyga, jei rezervacijos bus padarytos ne vėliau kaip 2 savaitės prieš kongresą. Rezervacijos kortelės išsiuntinėtotos ALT skyriams, bet tame viešbuty gąfima kambarius užsakyti ir be tų rezervacijos kortelių, parašius viešbučiui laiską, kuriame pažymima pageidaujamo kambario kaina, atvykimo ir išvykimo dienos (dar geriau ir valandos) ir kad prasantysis yra kongreso dalyvis.

Viešbučio kainos dienai: kambariai: vienam asmeniui: \$8.50, \$9, \$10, \$10.50, \$11, \$12, \$12.50, \$14; kambariai dviem asmenims su dviguba lova: \$14, \$14.50, \$15, \$16, \$18.50, \$18;

Kambariai dviem asmenims su dviem lovomis: \$15.50, \$16.50, \$17, \$17.50, \$18, \$19!

Kambaryje dviem asmenims už kiekvieną prisidedantį asmenį imama \$3.50 dienai.

Delegatų mandatuose pažymimas delegato vardas, pavardė, adresas, organizacijos pavadinimas ir jos narių skaičius, o juos pasirašo pirmininkas ir sekretorius.

Organizacijos prašomos mandatu nuorašus tuoj atsiųsti ir reikale informacijų klausti šiuo adresu: ALT Bostono skyrius, 636 Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. AN 8-3071.

ALT Bostono Skyrius

JIESKOMI

Anelė, Marytė ir Zosė Simkutės, Antano dukterys, iki 1944 m. gyvenusios Raseinių apskr. Vėliu su tėvais gyveno Vokietijoje ir Danijoje.

Juozas ir Izidorius Zičkai, Juozo sūnūs, kilę iš Eržvilko valsč.

Patys arba žinantieji apie juos prašomi atsilepti: B. Ceponis, 65 Mayflower Ave., Smithtown, L. I., N. Y.

Jieškau Jono ir Juozo Dudos, sūnaus Martyno, iš Utenos. Gyveno ir gal tebegyvena New Yorke. Atsilepti: Charles Svidis, 1026 W. 20th Place, Chicago 8, Ill.

WHITE'S DRUG, INC.

Mes siunčiame įvairius vaistus jūsų giminėms Lietuva
29 MILLBURY STREET
WORCESTER, MASS.
PL 4-0110

J. Markiewicz

AND SONS, INC.
Laidotuvių Direktorai
15 TRUMBULL STREET
New Haven, Connecticut
Telefonas: LOcust 2-9229

VIRŠUJE: Balandžio 26 d. Piliečių Klube Brooklyne įvyko Ramovės New Yorko skyriaus susirinkimas, kuriame savanoris-kūrėjas J. Kiaunė papasakojo savo atsiminimus. Nuotraukoje susirinkimo dalyviai: (iš kairės į dešinę sėdi) L. Bileris, A. Kirkyla, J. Kiaunė, K. Kepalas, V. Alksnėnis, (stovi) Sį Čiapas, J. Tutinas, Z. Raulnaitis, V. Klinavičius ir A. Petkevičius.

Vienybės nuotrauka

TWICE
Treasured!

GENUINE
Amber
GEM OF THE AGES

Amber Sweetheart Pin
with Tiny Golden Leaves.
\$9.50

MOTINOS DIENĄ

ir kitokiomis progomis
gražiausia dovana yra

GINTARAS

Didelis pasirinkimas karolių
apirankių, auskarų, žiedų,
lenciugėlių ir kt.

AMBER GUILD, LTD:
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS 70, N.Y.
Telefonas HA 9-5855

NORITE GEROS-- MENIŠKOS FOTOGRAFIJOS

Portreto, šeimos, vaikų, įvairių progų - vestuvių, krikštynų, gimtadienių, pobūvių ir pan. nuotraukų, Jums geromis sąlygomis padarys
VYTAUTAS MAŽELIS
422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.
Tel. HY 7-4677

Visame New Yorke nerasete gražesnių ir patogesnių salių kaip

GRAND PARADISE

Ką nerengtumėte: koncertą, vestuves, prakalbas ar šokius -- salėse gali tilpti nuo 25 iki 2000 dalyvių --
J. WEINSTEIN, Reikalų Vedėjas
320 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 7-1123

LIETUVIŠKI SŪRIAI

Lietuviški sūriai, gaminami Michigano valstybėje yra švieži nes jie atgabenami lėktuvais:

Petro Lisausko krautuvėje taip pat galite gauti lietuviškos Boston Baking Co. gamybos duonos, lietuviškų desrų ir šviežių, tiesiai iš fermos atvežtų kiaušinių. Lisausko krautuvėje gaunami tik švieži produktai.

PETRAS LISAUŠKAS

64-09 CLINTON AVENUE MASPETH, N. Y.
(Pries Maspetho Lietuvių baznyčia) Tel. TW 4-8087

Perkant - parduodant namus, ar išnuomojant butus, įvairiausiai apdraudos reikalais, federalinių ir valstybinių takšų (INCOME TAX) užpildyti, pirkimui piniginių perlaidų (MONEY ORDERS),

kreiptis

HAVEN REALTY Joseph Andrusis Insurance

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
TEL. VI 7-4477

Kasdien -- 9 val. ryto iki 9 val. vak.
Sekmadieniais -- 1 val. p. p. iki 5 val. vak.

TRAUN'S BAR RESTORANAS IR BARAS

AUGUST TRAUN, Savininkas

N. E. Cor. 7th ir Dauphin Street, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas POplar 9-9352

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-3 SO. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEWey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON ST. PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Pašinaudokite mūsų nuolaidomis, ruošdami paketus į Lietuvą.
IVAIRIAUSIOS MEDŽIAGOS DRABUŽIAMS
Didžiausias pasirinkimas

H. KOEN

111 DELANCEY ST., NEW YORK 2, N. Y.
(Tuojau už Williamsburgo tilto)

PASAULYJE

● Prancūzijoje išleistas p tvarkis, kuriuo užsienio turistams leidžiama naudotis viešbučiais, taip pat prekėmis krautuvėse, 10 nuošimčių pigiau.

● Izraelio komunistai sukėlė riaušes Nazarete. Emil Habibi ir kiti komunistų vadai yra suimti.

● Egipto prezidentą Nasserį Maskvoje pasitiko Chruščiovas, Vorosilovas, Gromyko ir kiti aukštieji vyriausybės nariai. Iš užsienio diplomatų Nasserį boikotavo Anglijos ir Prancūzijos ambasadoriai.

● Trys šimtai alžirietų, tarnavusių prancūzų armijoje, tapo dezertyrais. Pabėgdami iš kariuomenės, jie nužudė savo viršininką.

● Jungtinės Valstybės paliovavo 30 milijonų dolerių Egipto fondą, kuris buvo sušaldytas, ryšium su Suez kanalo konfliktu. Tuo būdu norima pagerinti santykius su Jungtinės Arabų Respublikos prezidentu

Nasseriu, kuris dabar lankosi Sovietų Sąjungoje.

● Seikas Mohammed Abdullah, 6 pėdų ir 6 colių vyras, vadinamas Kašmiro liūtu, po 6 mėnesių laisvės, vėl suimtas, nes agitavęs už Kašmiro nepriklausomybę.

LIBERTY FEDERAL SUKAKO 57 METAI

Balandžio 29 d. sukako 57 metai, kai Philadelphijos lietuviai įkūrė Paskolos ir Statybos Bendrovę, vėliau pakeistą į Liberty Federal Savings and Loan Association ir dabar pasiekusią 26 milijonus dolerių kapitalo. Šiai finansinei įstaiagai, neseniai atidariusiai skyrių, tebevadovauja Philadelphijos lietuviai, priešaky su prezidentu Kaziu S. Cheledinu ir viceprezidente Ona Chelediniene. Šio sukaktuvinio mėnesio proga, ateinančios savaitės Vienybėje, tilps įstaigos istorija su paveikslais.

Skautų suvažiavimo New Britaine dalyviai.

IŠ SKAUTŲ VADŲ SUVAŽIAVIMO

Bal. 26-27 dienomis New Britaine, Conn., įvyko Atlanto Rajono skautų skaučių vadų suvažiavimas. Dalyvavo apie 60 atstovų iš Bostono, Worcesterio, Hartfordo, New Britaino, Bridgeporto, Waterburio, New Haveno, Elizabetho ir New

Yorko.

Suvažiavimo metu buvo nagrinėta visa eilė skautiškos saviuklos problemų. Iš vietovių veiklos pranešimų paaiškėjo, kad į Tautinę stovyklą galės vykti tik maži reprezentantų būreliai. Visi vadovai en-

tuziastingai pritarė skautų sporto šventei, kuri įvyks birželio 21-22 d. Worcester, Mass. Tuo pačiu metu įvyks ir skautų tėvų suvažiavimas.

Šeštadienio vakare Sv. Andriejaus par. salėje įvyko viešas koncertas ir šokiai. Koncerto programą puikiai atliko skautų vyčių oktetas iš New Yorko ir B. Zdanovičienės vadovaujama Hartfordo skautų tautinių šokių grupė.

Sekmadienį buvo diskutuota vilkiukų stovyklos reikalai. Brolijos skautiško pažangumo konkursas, tautinio lavinimo reikalai ir kt.

Suvažiavimo ir Sv. Jurgio šventės proga N. Y. skautų tuntininkai R. Kezys kalbėjo per vietos lietuvių radijo vandenėlį.

Po suvažiavimo įvyko iškilminga Hartfordo skautų skaučių sueiga.

SKS

Brooklyno Vaidintojų Trupė

APREIŠKIMO PARAPIJOS SALĖJE
N. 5th ir Havemeyer St., Brooklyne

ŠEŠTADIENĮ, GEGUZĖS 3 D., 6:30 Val. vak.
stato

"ANA BIRŽELI"

P. NAUMIESTIŠKIO 3 V. VAIDINIMAS

DALYVAUJA: V. Gintautaitė, G. Purelytė, R. Tilvikaitė, M. Žukauskienė, L. Karmazinas, J. Lapurka, P. Nekrošius, V. Trainys, Z. Zubrys. S. Vaškys.

Režisierius VITALIS ZUKAUSKAS
Dekoracijos dail. J. JUODZIO

Įėjimo auka \$2.00 ir \$1.50 -- Šokiams \$1.00
Po vaidinimo šokiai, grojant R. Butrimo orkestrui

Minės Motinos Dieną

Waterbury, Conn. -- Motinos Dienos rengimo komitetas, kurį sudaro pirm. Antanas Paliulis, sek. Martynas Kleinaitis ir nariai Genovaitė Valiulienė, Ritonė Tonkūnaitė ir Jonas Gaidys, praneša, kad Motinos Dienos minėjimas Waterburyje įvyksta gegužės 11 d.

Minėjimas pradedamas 11 v. ryte, pamaldomis šv. Juozapo par. bažnyčioje, kurių metu momentui pritaikintą pamokslą sakys prel. M. Krupavičius.

Oficialioji minėjimo dalis įvyks 3 val. p. p. šv. Juozapo par. didžiojoje salėje. Kalbės žinomas pedagogas prof. A. Serkšnas iš Hartfordo. Mėninę programos dalį atliks Mituanistinės mokyklos mokiniai ir vietos skautai bei skautės. Mokinių programai ruošiant vadovauja mokytojai: Kleinaitytė, Kleinaitis ir Petruškevičius. Skautų programai vadovauja Tonkūnaitė ir Tonkūnas. Scenos paruošimo darbams vadovaus stud. G. Zemaitaitis.

Waterburio ir apylinkių lietuviai maloniai prašomi tą dieną dalyvauti bendrame ir viešame mūsų brangių motinų pagerbime. Įėjimas visiems laisvas.

Ant. Paliulis

MOTINOS DIENA

Elizabetho skautai ir skautės, globojant tėvų komitetui gegužės 10 d., 6 val. vak. Lietuvių Liberty Hall salėje Elizabeth, rengia Motinos Dienos Minėjimą ir pasilinksminimą.

Programoje bus deklamacijos, svečio kun. Paulausko žodis, dainos bei tautiniai šokiai. Po to bus šokiai, griežiant N. J. Liet. Bendruomenės jaunimo orkestrui. Be to, veiks skanus mamyčių bufetas.

V.

IŠNUOMUOJAMI

du kambariai (su baldais) ir virtuvės privilegijomis. Tinka vedusiai porai, ar našlei su vaiku. Kreiptis po 5 val. vak. Telefonas Mi 2-2970.

MOTERŲ VIENYBĖS PAVASARINIS BALIUS IR ŠOKIAI

ŠEŠTADIENĮ, GEGUZĖS 17 D., 8:30 val. vak.

GRAND PARADISE GRAND BALLROOM
320 Grand Street, Brooklyn, N. Y.

GROS J. THOMAS ORKESTRAS
Dainuos J. Nakutavičius

BILIETAI GAUNAMI ŠIOSE VIETOSE:

J. Garšva, 231 Bedford Ave., H. Povilanskienė, 158 Grand St., G. Jokubaitis, Republic Likerių Krautuvėje, 322 Union Ave., D. Klinga, 337 Union Ave., J. Ginkus, 495 Grand St., Arlington Restorane, 385 Arlington Ave., Park Florist -- M. Maziška, 80-15 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y., Misiūnų Likerių Krautuvėje, 103-55 Lefferts Blvd., Richmond Hill, N. Y., ir pas visas Moterų Vienybės nares.

LATEST DIVIDEND
DECLARED AT THE
INCREASED RATE
of

3 1/4 %
a year

(3% regular plus 1/4 % extra)
Compounded
QUATERLY

Save Here -- And Profit More -- Right Now!

THE Kings County
SAVINGS BANK

Incorporated 1860

2 CONVENIENT OFFICES:
135 Broadway at Bedford Avenue
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Member Federal Deposit Insurance Corporation

VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY
Established in 1886

Juozas Tysliava
Editor and Publisher
192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, New York
Tel. APplegate 7-7257

Entered as Second Class
Matter October 23, 1907 at
the Post Office of Brooklyn
N. Y. Subscription Rates:
USA, Canada and other
countries \$7.00 for one
year. Advertising rates on
application.

Geri darbai nepamirštami

Paskutinio karo ir net pokarinio laiku laikam buvo tikrai sunku gyventi: visko pristigus savame krašte, kartais reikėjo ir svetur vykti maisto bei kitų būtinai reikalingų dalykų pasimedžioti. Tuo tikslu pvz. 1946 ar 1947 m. vokiečiai net iš Karaliaučiaus turėdavo dažnai sunkiomis ir gana rizikingomis aplinkybėmis keliauti į Lietuvą ir paskui, šio to išsigiję, dar vargingiau grįžti atgal. Ir dabar, tokias savo nuotykingas keliones prisimindamas, vienas kitas iš tokių keliauninkų papasakoja gana įdomių dalykų. Štai Elizabeth Pfeil, žymi mokslininkė tyrinėtoja, sociologė, tarp savo daugelio kitų darbų yra išleidusi ir knygėlę "Hunger, Hass und gute Haende; Erlebnisse und Begegnungen jenseits der Memel" (Badas, neapykanta ir gerosios rankos; pergyvenimai ir susitikimai anapus Nemuno, 1956). Čia autorė gražiai aprašo savo Lietuvoj patirtus įspūdžius, lietuvių užjausumą ir jų pasiryžimą padėti vargantiesiems. Knygelės pradžioje ji rašo: "Lietuviai buvo mums kaip angelai, nors ir jie ne perteklių gyveno, ir vargas juos taip pat lankydavo. Tačiau jie kiekvienam ko nors atliekamo turėdavo; jie jau iš tolo barbindavo langų stiklus, kai kas artindavos prie jų namų. Daugeliui pusiau išbadėjusių vaikų ir moterų jie yra padėję vėl ant kojų atsistoti, todėl aš, kol gyva būsiu, nuolat dainuosiu apie jų didį vaišingumą. Nužmios neapykantos metu ši mažutė tauta pavyzdingu būdu yra parodžiusi daug žmoniškumo."

Kitoj vietoj skaitome: "Tai viskas dėjos nepaprasto laiko šešėly ir vyko nepaprastose aplinkybėse, kai pasaulis dar tebebuvo traukomas paskutinio karo mėslingių, ir tarp tautų degė neapykanta. Man buvo lemta patirti, kad žmoniškumas vis dėlto galėjo išlikti laiko būvy. Mes jo radome kiekvienam mūsų kelyje, nors jam visur grėsė barbarybės rykštė, ir jį siaurino bei murdė visokie draudimai ir potvarkiai, tačiau jis nesužalotas žybciojo šitos mažutės ūkininkų tautos širdyje."

Ir savo knygėlę autorė baigia šiais žodžiais: "Man ypač

Liberalizmo išniekinimas (2)

NENAUDINGAS "GELBĖJIMAS"

Bendradarbiavimas su priešu visados teisinamas noru "gelbėti, ką gelbėti dar galima"...

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Reikia tikėtis, kad ateities istorikas, tyrinėdamas įdomų klausimą, kodėl Lietuvon išiveržę bolševikai susilaukė tiek daug talkos iš kai kurių liaudininkų, vadinančių save liberalais ir demokratais, pusės, bus geresnėje būklėje negu tie, kurie tuo klausimu domisi dabar. Būklės dabar šį klausimą, negali atsigtinti nuo isteriškų šūkavimų, kad bolševikams buvo talkininkaujama norint... gero!

Šitoks atsikirtimas yra tačiau atmestinas, nes, pirma -- apie norus ir intencijas sunku ginčytis (ir pragaras grįstas gerais norais), o antra -- politikoje žiūrima ne norų, bet rezultatų. Aiškumo dėliai pravartu atsiminti, kad tuo pačiu laiku kai bolševikai išiveržė Lietuvon, Prancūzija turėjo kapituliuoti prieš vokiečius. Kad "išgelbėjus, ką dar galima išgelbėti", Prancūzijoje sudaryto pronaciško režimo priešakyje atsistojo pirmojo pasaulinio karo didvyris maršalas Petain, o min. pirmininku sutiko būti buvęs kelis kartus ministeris pirmininkas Laval. Jų gerai norais niekas neabejojo, tačiau po karo pirmasis buvo numarintas kalėjime, o antrasis sušaudytas!

Šiandien, atrodo, visiems turėtų būti aišku, kad visi tie asmenys, kurie vienaip ar kitaip buvo susiję su Lietuvos Nepriklausomybe, jos politinėm aspiracijom ar partijom, turėjo iš Lietuvos bėgti savo ir Lietuvos labui. Taip juk ir buvo pasielgta antrajai bolševikų okupacijai artėjant! Tą nesunku buvo suvokti ir pirmajai okupacijai prasidėjus. Kaip ryškų pavyzdį galima paminėti paskutinio Lietuvos ministerio kabineto teisingumo ministerį liaudininką A. Tamošaitį. Paskutiniamė ministerių kabineto posėdyje jis pasisakė už pasipriešinimą, bet daugumai pasisakius už nusilenkimą sovietams, išvažiavo į kybartus ir ten kartu su A. Smetona bandė pereiti tiltą, skiriančią Lietuvą nuo Vokietijos. Stovintis ant tilto Lietuvos pa-

krito į akį vienas dalykas, kurio aš negaliu palikti nepaminėjus: kiekvienas lietuvis, ligi mažiausio žmogaus, yra pilnas begalinės tautinės didybės. Jam savo tauta yra už viską brangiausia.

Bet visų pirma žmogus! Tai aš galėjau patirti, tai aš noriu garsinti, ir už tai noriu dėkoti. Ir tai leidžia man tikėti, kad tarp tautų dar yra bazė, ant kurios taikingoj draugėj gali būti kuriama bendra ateitis."

Šitas pavyzdys aiškiai rodo, kad lietuviai kritiškai metu nėra linkę piktuoju atsiskaityti su savo buvusiais tariamais priešais, kurie netolimoj praityje jiems ir nemaža nemalonumo yra padarę. Bendras likimas ir vargas žmones suartina, parodo, kas bėdoj yra tikras draugas.

J. K.

sienio sargybinis neatstatė į prezidentą durtuvą, kaip kad su aplombu aiškino Naujienose dr. P. Ancevičius, tačiau nekėlė nei barjero. Kad perėjus į Vokietiją, reikėjo tik pasilenkti ir pulkininkas Musteikiai kiek vėliau taip ir padarė, sargybinis nebandė jų sustabdyti. Smetona ir Tamošaitis grįžo atgal į Kybartus, kur Tamošaitis pasidavė savo partijos draugų įkalbinėjimams grįžti ir netrukus nukeliauvo Sibiran.

Geras pavyzdys yra ir buv. prezidentas dr. K. Grinius. Sakoma, kad jis nebėgęs kaip "niekšas" Smetona, bet likęs dalintis likimu su visa tauta. Ir ką gi? Turbūt savo partijos "aktyvistų" įkalbėtas jis dalyvauja bolševikų surengtam masiniam mitingui Sporto Halėje, pagerbė iš kalėjimo paleistus bolševikus, kurie ten buvo laikomi ir jam prezidentaujant! O vėliau, atidarant džiovos dispenseri, jis pasikeitė kalbomis su sveikatos ministru dr. Koganu, kuriose buvo negražiai prisiminta Lietuvos nepriklausomybė. Ką padėjo Lietuvai ir jam asmeniškai toks elgesys? Nieko, tik kiek suteršė šiaip jau be priekaišto šio vyro atminimą. Artėjant antrajai okupacijai, jis likimu su tauta "nebesidalino".

Dar vienas gražus pavyzdys, prie ko priveda noras "gelbėti, ką dar išgelbėti galima", yra V. Krėvės-Mickevičiaus asmeninis likimas. Nors jis ir ne liaudininkas ir ne demokratas ir ne liberalas, kai kurie su bolševikais glaudžiai bendradarbiavę liaudininkai jį mīni su didele pagarba, turbūt, kaip savo bendrininką.

Is sovietų malonės tapęs ministeriu pirmininku, Krėvė turėjo greitai apsižiūrėti, kad įvykių raidos pakeisti negalės, tačiau ambicija jam neleido prie to prisipažinti. Net grįžęs iš savo istorinio pasikalbėjimo su Kremliaus galūnais Maskvoje, jis Vilniuje jį pasitiksusiems Lietuvos pareigūnams į klausimą, ar dar yra vilties išsigelbėti nuo visiško susovietinimo, štai ką atsakė: "Dar daug kas priklauso nuo mūsų elgesio!" Suprask, klausykime akiai sovietų, gal jie dar pasigailės. Tie, kurie dar šandien jaučia sentimentą politikui Krėvei, (kaip rašytojas jis dar ilgai bus pirmos rūšies žvaigždė mūsų literatūriniam danguje), turėtų neužmiršti, kad Krėvė pasitraukęs ar atstatydintas iš ministerio pirmininko vietos, Lietuvą formaliai inkorporavus į Sovietų Sąjungą, toliau palaikė labai glaudžius santykius su sovietų pareigūnais, (Pozniakovas intymių draugų

tarpe dalyvavo jo dukros antrose vestuvėse), ir leidosi "išrenkamas" į Sovietų Sąjungos "parlamento" antruosius rūmus Tautybių Tarybą. Bet kulminacinis punktas šio žmogaus asmeniškose tragedijoje buvo jau čia, Amerikoje. Kai Kersteno komitetas rinko medžiagą Lietuvos pavergimui įrodyti, V. Krėvė to komiteto pareigūnams bandė įrodyti, ką jo bičiuliai jau anksčiau įrodinėjo Naujienų skiltyse, kad jo vyriausybė buvusi sudaryta teisėtai ir iki liaudies seirno rinkimų jis Lietuvą, gali sakyti, tvarkęs savo valia! Is tikro juk ne paslaptis, kad jis be Pozniakovo įsakymo niekad nebūtų pakliūvęs į ministerius pirmininkus. Patriotas, nenorė-

damas pažeisti savo asmeninės ambicijos, kalba prieš savo tėvynės interesus -- ar reikia didesnės tragedijos!

Štai prie ko priveda noras "gelbėti, ką gelbėti dar galima"! Ar nebūtų buvę jam ir Lietuvai geriau, jei jis nebūtų ėjęs į ministerius pirmininkus? Jo vieton sovietai būtų pastatę kitą, mažiau visai Lietuvai brangų, asmenį. Jo garbė būtų likusi nesuteršta, o visa kita būtų buvę tas pats.

Bet, kaip jau minėjome anksčiau, Krėvė, eidamas į Lietuvos ministerius pirmininkus iš sovietų malonės, liko, taip sakant, atsakingas tik prieš savo sąžinę. Jis nebuvo nei demokratas nei liberalas. Kitaip tačiau atrodė talka bolševikams tų žmonių, kurie skelbiasi puoselėję demokratijos ir liberalizmo idealus. Tų idealų vardu jie kovoję su Smetonos režimu. Kur gi liko jų idealai, atėjus bolševikams? Kaip tai atsitiko, mąstysime kitą kartą.

Pagerbė dr. T. Žiūraitį

East Orange, N. J. -- Inž. Vladas ir Izabelė Diliai, pavyzdingu uolumu pasižymėję veikėjai, balandžio 17 d., savo bute, suruošę naujam filosofijos daktarui Tėv. Tomui Žiūraitčiui, O. P., plataus masto vaišingą pagerimą.

Nors Tėv. dr. T. Žiūraitis iš Oxford, Mich., tik keliom dienom buvo atskridęs į New Jersey; nors viduryje savaitės betkoks didesnis kultūrinis pobūvis sunkiai įmanomas, tačiau svečiai, vos spėję į Dilių butą įžengti, jam buvo labai maloniai nustebinti.

Inž. Vladas Dilis savo įžanginiame žodyje pasigėrėjęs naujo daktaro moksliniais laimėjimais, esančiais kiekvieno lietuvių laimėjimais; žmonos ir savo vardu padėkojęs visiems už atsilankymą -- nejučiomis svečius sujungė į vieną, nuotaikingą svetingumą.

Šeiminių spinduliuojas nuosirdumas, daktaro įspūdziai iš Europos, įdomūs svečių įsiterpimai ir paties daktaro atsakymai bematant visus dar labiau išjudino.

Toliau buvo progos susikaupiti, klausant trumpų, bet įdomių kalbų. Pirmasis kalbėtojas prel. Ignas Kelmelis padėkojo Diliams už nuopelnus parapijai ir pobuvio "kaltininkui" -- Tėv. dr. T. Žiūraitčiui. Daktaras savo įspūdingu padėkos žodžiu paryskino mūsų veikėjų uolumo paslaptį -- gyvenimą gėriui, siekiant visuomeninių laimėjimų ir jų darnos. Kun. P. Totoraitis gyvais pavyzdžiais priminė Dilių pasiukojimo atgarsius daktaro asmenyje ir visuomenėje. Kiek vėliau trumpai ir nuosirdžiai pakalbėjo S. Gudas,

kad džiaugdamiesi kitų laimėjimais, patys tampame laimingesniais. Visi reikišė vilti, kad Tėv. dr. Tomas Žiūraitis, O. P., vėl kada nors grįš į New Jersey.

Nuolatini Dilių visuomeninių uolumą ir pavyzdinę jų svetingumą dažnai svečiai su giliu dėkingumu prisimins.

K. G.

VIENYBĖ geriausia dovana draugui

Užsakymas
pastu tuoj
ispildomas

Katalogas
be mokėscio
prisiunciamas

Iš Vokietijos importuoti
BATAI VISAI ŠEIMAI
Vokiškos perlinės kojines
visokio stiprumo \$1.25.

VASARINIAI SANDALIAI
jau gauti

VOKIŠKO DARBO BATAI
ir namuose nešiojamų batelių
didelis pasirinkimas

SALAMANDER

335 E. 86. Str., N. Y. C. 28, N. Y.
Tel.: KN 9-3045

Atidaryta kasdien 10 - 7
Ketvirtadieniais 10 - 9

58 - 02 Myrtle Ave., Ridgewood -
Brooklyn - Tel.: KV 1-3777

Iėjimas iš Center Street.

Atidaryta kasdien 9 - 10
Treciadieniais iki 6
Pentadieniais iki 9 val.

Romas Viesulas...

(Atkelta iš 1 psl.)

dvasią ir suprasti, kaip mūsų protėviai juto tam tikras gyvenimo problemas, pažiūrą į gyvenimą, bendrai į buitį, gamtą ir viską, lygiagrečiai stant savo pažiūrą tais pačiais klausimais, tais pačiais aspektais, paliekant liaudies dainą kaip iliustruotą puslapį, o šalia šia tema duodant savo kūrybinę interpretaciją. Žinoma, minėjau, kad liaudies dainos tekstas turi būti duodamas originalia kalba, pabrėžęs, kad tai viena seniausių Europoje užsilikusiu gyvųjų kalbų. Tas reikalautų, aišku, angliškai kalbančiam ir skaitančiam visuomenei duoti komentary folkloro klausimu, nušviečiant mūsų kalbos ir dainos kilmę, charakterį ir t. t. Ta pačia proga galima būtų išnešti į šviesą lietuvių liaudies dainą, kuri praktiškai yra nežinoma. Tai būtų vertimas ir komentaras dėl liaudies dainų ir komentaras apie mūsų folklorą. Taip pat buvau galvojęs apie komentarą, kadangi čia bus dvilapis leidinys, ne tiek apie dailininko padarytą darbą, kiek apskritai apie mūsų liaudies meną, jo kilmę, praeitį ir įnašą į meno pasaulį. Šis leidinys būtų iš keturių elementų: liaudies daina, kaip tema, iliustracija, laisva dailininko interpretacija, komentarai folkloro klausimu ir komentarai bendrai liaudies meno klausimu.

Tai tokios apimties planą sakiau turįs mintyje įgyvendinti, gavęs šią premiją.

-- Aš tikiu, kad tokį leidinį galima būtų išleisti, spausdinant Europoje ar čia, nes šandien Amerikoje yra labai daug bibliofilų ir specialių kolekcionierių, kurie renka kaip tik tokios rūšies knygas. Jei tiražas būtų nedidelis, sakysim šimto egzempliorių...

-- Norėčiau pertraukti, aš galvojau mažiau, iki penkiasdešimt.

-- Dar geriau. Jūs galite neabejoti, kad galėsite išparduoti, ypač po to, kai jūs jau esate Guggenheim Fellow. Ar ši darbą norėjote padaryti spalvose, ar juoda ir balta?

-- Kas liečia litografiją -- juoda ir balta. Gi liaudies dainas, kurios mano buvo galvota daryti laisva ranka, panaudojant mūsų liaudies ornamentaciją ir liaudies šriftus, spalvoje, arba dalinai spalvoje. Mano dėmesys yra skirtas pačioms seniausioms liaudies dainoms, dar prieš sąlytį su vakarų kultūra, ar bet kokią vakarų įtaką.

-- Ar tai manote realizuoti daugiau ar mažiau realistiniame stiliuje, ar pusiau abstrakčiame, ar kokiam specifiniame jūsų stiliuje?

-- Čia buvo didžiausia mano problema. Kad sukurti seriją grafikos darbų lietuvių liaudies

temomis reiktų važiuoti į Žemaitiją ir ten mažiausiai koki pusmetį užsidaryti ir jų paklausti, nes nuo jų esame gerokai atitrūkę. Žinoma, neturėjau minty imituoti liaudies raizinius, tektų eiti nuo savęs, nuo savo pojūčio, nemeluoti nei prieš save, nei prieš liaudies dainą. Aš nemanau, kad žymiai nutrukčiau nuo savo dabartinio stiliaus, greičiausiai būtų tąsa to paties kitomis temomis.

-- Viena dabartinė iš litografijos tragedijų, mano nuomone, yra ta, kad labai daug tapytojų pradėjo dirbti litografinė technika ir faktiškai imituoja tapybą ir nemoka pakankamai gerai ar specifiniai iškelti teisingus grafikos elementus. Kiek pastebėjau iš jūsų kūrybos, jūs sprendžiate grafikos problemas, jokiū būdu grafikoje nebandote daryti kitos rūšies tapybos kūrinius. Ar tai maždaug planuojama jūsų ir toliau daryti tose iliustracijose keletos dainų?

-- Taip. Aš studijavau ir baigiau grafikos meną Freiburge, po to man buvo skirta stipendija gilinti mokslą Paryžiuje ir, aš manau, kad net bandymai tapyboje yra daugumoje grafiški savo sprendime, taip kad aš manau eventualiai tas planuojamas leidinys būtų, gal būt, labai arti grafikos.

-- Prašom pasakyti, kas iš lietuvių ar kitų tautų dailininkų jums stilistine ar šiaip kokia nors dvasine prasme labai artimi. Ar laikote save kokios nors tradicijos žmogumi, ar einate prieš tam tikras meno tradicijas?

-- Kalbant apie lietuvių grafikos tradiciją labai didelę duoklę turiu atiduoti mano mokytojui Teleforui Valiui, kuris dabar yra Kanadoje. Dar prieš meno mokyklą Valius, kaip grafikas, man begalo patiko ir tas buvo didelė trauka studijuoti grafiką. Iš svetimtaučių meno mokykloje daug domėjaisi ir žavėjaisi Rouault ir dalimi vokiečių ekspresionistais. Taip pat paminėčiau savo laiką daug žavėjaisi ir Munchu, norvegų grafiku.

-- Pasinaudodamas šia stipendija, ką jūs manytumėte daryti, kur važiuoti, ką studijuoti?

-- Studijuoti nemanau, tikra akademinė prasme. Nes kaip nebūtu, esu ant savo kojų jau beveik dešimt metų. Dėl darbo projekto įvykdymo, arba važiavimo, kyla praktiško pobūdžio klausimas, kur galima būtų šį projektą įvykdyti. Antra, tai man norėjusi pamatyti kitų kraštų, kuriuose dar neteko būti, bet vertingi meniniu požiūriu. Tad ta prasme svarstau vykti į Europą.

KITA SAVAITĖ: Romas Viesulas apie lietuvių meną tremtyje.

ROMAS VIESULAS

MERGAITĖ SU VAISIAIS

LOS ANGELES LIETUVIŲ NETUŠČIOS PASTANGOS

LOS ANGELES, CALIF. -- Los Angeles Lietuvių Dramos Sambūris š.m. Balandžio 20 d. lietuvių parapijos salėje visuomenei parodė savo premjerą -- mėgiamą ir jau klasikinę Petro Valčiūno 4 veiksmų komediją "Tuščios Pastangos".

Šiam pastatymui sambūris, vadovaujamas režisieriaus akt. Juozo Kaributo, ruošėsi per kelis mėnesius ir, kaip sakoma, dirbo ir repetavo sunkiausiomis sąlygomis. Vadovui ir dalyviams tačiau nepritrūko pasišventimo, entuziazmo ir pasiryžimo, o jų darbo vaisius pagaliau išvydo per 300 Los Angeles lietuvių, kurie tą itin karštą popietį susidomėję atvyko pažiūrėti vaidinimo.

Lietuvių parapijos salė geresniems pastatymams neturi nei tinkamos scenos, nei užkulisio, tačiau Sambūris vargais negalais susitvarkė ir su scena ir su savo pačių (V. Gyllo ir A. Audronytės) gamintomis dekoracijomis.

"Tuščiose Pastangose" vaidino: Petras Marčiulka, Jonė Peterienė, Juozas Kaributas, Birutė Butkienė, Aldona Audronytė, Vladas Gily, Rūta Giedraitienė, Zibutė Balstyte Balsytė, Alfonsas Giedraitis, Bronius Selukas, balliaus svečiai ir kulkės. Aktorių padėtas krupštus darbas atnešė visai patenkintamų vaisių. Ne vienoje scenoje pavyko pakilti augščiau mėgėjų kumo, sukurti ryškūs charakterius, gyvų komiškų ar dramatiškų situacijų, kuriose sugebėjo akimirksniais sužibėti trys jaunos aktorės -- Balsytė, Butkie-

nė, Audronytė. Tačiau didžiausią žiūrovo dėmesį pelnė mama Daubienę vaidinusi Jonė Peterienė. Jai pasisekė sukurti labai gyvą, įtikinantį ir visuose veiksmuose vienodai išlaikytą vaidmenį. Režisierius J. Kaributas spektaklio organizacijai ir aktorių apmokymui įdėjo daug širdies ir darbo, nors jo paties vaidintoji Daubų sūnaus Jono sunki rolė, gal dėl per didelio fizinio nuovargio ir išsiblaškymo, neišgavo visų šio suktaus "daktaro" charakterio niuansų, kaip buvo galima tikėtis.

Malonu atžymėti, kad į šį meninį parengimą bene pirmą kartą Los Angeles gyvenime (bent čia rašančiojo patyrimu) buvo specialiai su "garbės kvėtimais", t.y. nemokamai pakviesti atsilankyti ir pora laikra-

stinių bei teatro klausimais nusivokančių asmenų ir atitinkamai traktuoti. Tai būtų geras ženklas, visapusiškai naudingas tiek spaudai, tiek jos korespondentams, kaip lygiai sambūriams ir draugijoms. Šiaip nebūdavo girdėti, kad į žymesnius minėjimus ar meninius parengimus tinkamu būdu būtų kviečiami lietuviškos spaudos korespondentai ar kritikai. Iš jų būdavo pageidaujama tik gerai apie viską parašyti, bet juos, kaip tokius, pakviesti ir pagal nusistovėjusias spaudos tradicijas traktuoti niekam neateidavo į galvą. Dėl to gal negausiai būdavo ir įvairių įvykių aprašymų. Šis reikalas dar mažai suprantamas ne tik Los Angeles, bet ir visos Amerikos lietuvių visuomenei ir draugijoms.

(br.)

HELEN POVILANSKIENE
Baras - Restoranas - Salė šeimyninėms pramogoms
158 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-9737

ALBERT F. PETERS

(PETRAUSKAS)

Apdraudos ir knygvedybos patarnavimas.
Federalinių, valstybės ir miesto taksų pildymas.

116-55 QUEENS BLVD., FOREST HILLS 75, N. Y.
Tel. VI 3-1477

Namų adresas. 106-53 95th St., Ozone Park 17, N. Y.

Sporto varžyboms artėjant

FASK Rytų Sporto Apygarda praneša, kad artėjančioms 8-sioms Š. Amerikos Lietuvių Sportinėms Zaidynėms liepos 4, 5 ir 6 New Yorke, pakvietus ir gavus sutikimą lietuvių visuomenės veikėjų, yra sudaryti sekančieji Sportinių Zaidynių komitetai.

GARBĖS KOMITETĄ sudaro ir apie Sportines Zaidynes pasisako: preletas J. BALKONAS, Gen. Konsulas J. BUDRYS, Konsulas Vyt. STASINSKAS, V. SIDZIKAUSKAS, J. SLEPE-TYS, dr. A. NASVYTIS, J. TYSLIAVA, J. GINKUS, S. SU-ZIEDĖLIS ir J. STUKAS laiko garbe dalyvauti komitete ir lin-

ki geriausios sėkmės Sportinėms Zaidynėms. Sekantieji nariai: DR. A. TRIMAKAS -- VLIKO pirmininkas pareiškia, kad Sportinės Zaidynės pakelia sportininkų jaunatvišką dvasią ir paskatina toliau plėtoti savo fizines ir dvasines jėgas.

DR. M. VINIKAS, SLA sekretorius -- džiaugiasi rengiamomis Sportinėmis Zaidynėmis ir sveikina rengėjus, šventės dalyvius tikėdamas.

ORGANIZACINIS KOMITETAS po įvykusio pirmojo posėdžio pasiskirstė pareigomis sekančiais:

J. KĖPENIS -- pirmininkas;

T. Pranciškus GIEDGAUDAS, O.F.M. -- vicepirmininkas; J. LAPURKA -- sekretorius; I. GASILIŪNAS -- izdininkas; R. KE-ZYS -- Spaudos ir Propagandos Vadovas; E. STAKNYS -- Paringimų ir Vaišių Vadovas; A. RUZGAS -- Aukų ir Dovanų reikalams; K. SKOBEIKA -- Nakvynių reikalams; K. ČERKELIŪNAS -- Zaidynių Leidinio Redaktorius.

VARZYBINIS KOMITETAS: A. VAKSELIS -- pirmininkas; A. BIRUTIS -- pavaduotojas; J. VILPIŠAUSKAS ir J. KLIVEČKA -- Lengvosios Atletikos Vadovai; K. BRAZAUSKAS -- Futbolo Vadovas; V. STEPONAVIČIUS -- Plaukimo Vadovas ir V. SALDAITIS -- Lauko Teniso Vadovas.

Sportinių Zaidynių gydytojai: dr. A. SNIŠKA ir dr. VILPIŠAUSKIENĖ.

Vykdomieji komitetai pirmuosius darbus Sportinėms Zaidynėms jau yra pradėję ir tikisi palankios New York Apylinkės lietuvių visuomenės pritarimo bei paramos.

Rytų Sporto Apygarda

Lietuvių Sporto Klubas.

Gegužės 3 d. 4 val. p.p. šaukiama pirmoji L.S.K. Futbolo rinktinės treniruotė New Farmers Oval, Brooklyne.

Futbolo rinktinės vadovas A. MĪLERIS prašo visus išskviestuosius futbolo rinktinės dalyvauti šioje treniruotėje, kurioje bus pasitarta dėl tolimesnės veiklos.

L. S. K.

VIRŠUJE: Balandžio 26 d. Apreiškimo parapijos salėje įvykusio Studentų Ateitininkų koncerto dalyviai. Priešakyje, Gen. Konsulas J. Budrys su žmona, R. Sidzikauskienė ir kt. Dešinėje, programos dalyviai scenoje: solistė Nijolė Ambrazaitė, pianistė Diana Papičytė, balerina Lina Skučaitė, programos vedėjas Juozas Daubėnas ir solistas Alvydas Karaša. Vienybės nuotrauka

KARLONAS

FUNERAL HOME
Lietuviams tarnauja daugiau kaip 20 metų.
280 CHESNUT STREET
New Britain, Connecticut
Telefonas: 9-1181

A. Vienuolis

ŠVENTAVARTĖ

Saloje ugnis plėtėsi vis labiau ir liepsnos kilo vis aukščiau. Dalinys su belaisviais skubėjo atsistumti nuo krašto. Kartais plaustą pasiekdavo liepsnos traskėjimas ir siaubingas degančių sužeistųjų karių pagalbos šauksmas ir toks šiurpus, kad net ir knechtai vienas nuo kito nukreipdavo akis. Vadas vis rūpino juos irtis greičiau ir neramus dairėsi į ežero tolius. Ir jam darėsi baisu girdint degančių sužeistųjų šauksmus.

Vaidilutės, susispietusios ant plausto, glaudėsi viena prie kitos, kėlė dangų akis ir meldė dievų pagalbos. Jų būrio vidury stovėjo ir krivė nusiminęs ir nuleidęs rankas, nes žinojo, kas laukia jo ir vaidilučių, išsikėlus jiems į krantą. Bet ne tas jį baugino. Jam gėlė širdį dėl išniekintos šventovės, užgesintos šventos ugnelės ir dėl gyvų sudegintų sužeistųjų Mindaugo karių, kurie buvo atplukdyti į salą iš sugriautų pilaičių ir pavesti jo ir vaidilučių globai — juos slaugyti ir gydyti. Kas jų visų laukia, žinojo ir Fricas, ir suko sau galvą, kaip galėtų juos visus išgelbėti, duoti jiems pabėgti, o ir pačiam nebeprisilikti pas kalavijuočius, pereiti pas savuosius lietuvius ir pradėti keršyti savo pavergėjams už visas žudynes ir niekšybes. Keršyti taip žiauriai ir negailestingai, kaip ir jie elgėsi su lietuviams.

Baigiant artėti prie kranto, staiga visos vaidilutės, pagal krivės žodį, nusiėmė nuo savo galvų rūtų vainikėlius ir sklandžiai paleido juos į ežero bangas. Kalavijuočiai joms netrukdė, jie tik su užslėptu susidomėjimu stebėjo gražias mergeles ir savo širdyse pavydėjo jų tiems savo vadams ir didikams, kuriems jas plukdė. Tik staiga krivė krūptelėjo, o visos vaidilutės aiktelėjo ir susiėmė už širdies: tuo tarpu, kai dvylika vainikėlių sklandžiai sau plaukė ežero bangomis, trylikasis pradėjo skęsti ir visai paskendo.

— Kurios tai?! — rusčiu balsu sugriaudė krivė ir žiauriomis akimis įsisiurbė į mergelių būrį.

— Tai mano, dievų tarne, — prisipažino jam viena iš trylikos vaidilučių ir delnais pridengė sau veidelius.

Tai buvo toji, kurią Fricas įsidėmė dar saloje. Jis sumišo ir nusigando — Tai tu savo nedorybe užrūstinai mūsų deivę saldžiąją Milda?! — puolė ją krivė.

— Aš, dievų tarne.

— Išpažink viešai, kuo tu jai nusidėjai?

— Aš tave, dievų tarne, pamilau!

— Ir tu tai išdrįsai?!

— Laužiau ir nepalaužiau savo širdelės.

— Tu, prisiekusi mūsų dievams ištikimybę ir saldžiai Milda! skais-tybę, išdrįsai pamilti vyrą? Tu... Tu... ir mane, nelaimingoji, norėjai sugundyti ir pražudyti?! Tai... mirk! — ir krivė parodė ranką į umai subiurusį ežero plotą.

— Gyventi aš noriu, kad savo nuodėmę išpirkčiau, — tik suvaitojė vaidilutė ir vos girdimai pridėjo: — ir kad tave matyčiau!

— Bėda tau, bėda! Bėda ir man, ir jums visoms: tai per jos nedorybę mus ir mūsų žemę užpuolė svetimo dievo kariai, geriau man ir jums visoms mirti, negu išniekintiems likti! — ir su tais žodžiais krivė, abiem rankom susiėmęs už galvos, papušėjo į putotas ežero bangas, o paskui jį, sunėrusios ant gelsvų kasų savo baltas rankes, šoko į vandenį ir visos vaidilutės. Vieną jų, nusidėjėlę, Fricas suskubo nutverti už drabužio ir sulaikyti. Puolė mergelių gelbėti ir knechtai, bet kolei jie sugriebė mietus, kolei kas, visa dvylika vaidilučių nuėjo į ežero dugną. Nuėjo į ežero dugną ir vaidila.

— Laikyk ją. — įsakė Fricui vadas ir paaikino, — nors viena pasiliko mūsų rankose — ji pabus mums ir už liežuvį į Vorutą.

Kai išlipęs į krantą dalinys visa tai papasakojo magistrui, jis labai supyko, išbarė vadą, išplūdo knechtus ir per vertėją Fricą įsakė vaidilutei vesti jo kariuoną į Vorutą pačiu trumpiausiu ir sausiausiu keliu.

— Kitąp tu atsakysi man savo galva! — prigrasė jai magistras.

Vaidilutė nepasipriešino.

Ilgai ji vedė kalavijuočius paežere, čia priartėdama prie ežero, čia vėl nuo jo nutoldama. Šalia jos žygiavo du kalavijuočiai plikais kalavijais ir vertėjas Fricas. Vedė apeidama balas, raistus, paversmius, vedė sukindama vingiuotų upokšnių pakrantėmis, pagaliau, išvedė į didelę lygumą, iš visų pusių apsuptą pelkėmis, miškais ir krūmokšniais.

— Pasakyk, šunie, savo magistrui, kad čia reikia kiek pailsėti, nes nuo šios vietos iki Vorutos tik pusdienis kelionės, — pasakė vertėjui Fricui vaidilutė, tuo tarpu, kai jos akyse sužibo neapykanta pačiam magistrui ir panieka jam.

Kai Fricas persakė magistrui vaidilutės pareiškimą, riteris Haseldorfas paklausė jos, kokia čia vietovė ir koks ten kaimas, nusidriekęs paežere.

— Čia Šiauliai, — atsakė vaidilutė.

— „Šaliai“? — nenugirdo riteris.

— Šiauliai. Šiaulių kaimas, — pakartojo Fricas.

— Užrašyk „Saaliai“ — „Saaliai“ kaimas, — paliepė magistras kariuonos raštininkui vienuoliui.

Raštininkas, nemokėdamas lietuviškai, užrašė: „Saulė“ kaimas.

Magistras apsidairė: „Saaliai“ vietovė pasirodė jam stačiai klaidi: ap-linkui balos, raistai, miškai, užnugary didelį ežerą su paslaptinomis sa-

KAS JŪSŲ KAIMYNAS?...

(Atkelta iš 1 psl.)

"Audiniai" -- tik jų audinių čionai nematom.

Girdėjote, kad prie Kauno statoma didžiulė elektrinė? Bus Kauno jūra. Užtvėns Nemuną. Ta proga kalbama, jog Kaunas užimtas individualinių namų statyba vieną pirmųjų vietų sąjungoj. Taip pat ir su lengvųjų mašinų pirkimu. O žinote koks ryšys tarp tų reikalų: Pusė valdiškai statybai skirta cemento ir kitų medžiagų važiuoja į šalį, nepasiekia tikslo. Jau žinot, kad "prasti" darbininkai labai menkai atlyginami, jų juk dauguma. Todėl "kombinuoja", gyventi juk turi kiekvienas. Vagia kas gali, ką tik gali ir kur tik gali. Juk vietoj reikalingo cemento statyboj, grūda smėlį. Žmonės bijo, kad ir užtvanka, kurią pastatys, sugrius vieną dieną ir paskandins mies-

tą. Tai, žinoma, taip kalba, o kaip bus, pamatysime.

Dar viena plunksnos verta tema -- tautų draugystė: daug apie ją kalbama. O žinote kuo ji pasireiškia. Gal tik tuo, kad mūsų prekės vežamos į kokią Gruziją, o iš ten šis tas pakliūva čion. Taip viską maišant ir daroma bendradarbiavimo išpūdis. O iš tiesų visi nori sau ramiai gyventi. Visi, net ir tie patys gruzinai, nekenčia rusų. O pas mus nėra nė kalbos. Didžiama gyventojų pagatavi juos į šmotelius plėšyti, ypač jaunimas. Priimta taip sakyti: kas jūsų kaimynai -- žmonės, ar rusai? Esam apsėsti rusų. Daugumas mūsų žmonių šmė pabrėžtinai kalbėti viešose vietose savąja kalba. Kokie kyla koliojimai, jei paklaustas neatsakai rusiškai...

Elenos Kepalaitės koncertas

Gegužės 17 d. 2 val. 45 m. Carnegie Recital Hall, New Yorke, newyorkiečiai turės progos pasigerėti Elenos Kepalaitės išraiškos šokiais, išpildant Chopin, Brahms, De-

bussy, Jakubėno ir kitų muzikų kūrinius.

Elena Kepalaitė, išraiškos šokio menininkė yra gimusi Vilniuje, kur studijavo klasinį baletą ir šoko Vilniaus operoje. Karo metu atsidurusi Vokietijoje, pradėjo studijuoti išraiškos šokį.

Jau Vokietijoje sėkmingai pasirodė su savo individualiais koncertais, o vėliau didelį pasisekimą turėjo ir Australijoje. Atvykusi į Kanadą ji suruošė savo koncertus Montrealyje ir Toronte. Dabar pirmu kartu pasirodys New Yorke scenoje. Nuotraukoje (dešinėje) Elena Kepalaitė šokio metu.

CASINO THEATRE
210 F. 86th Street
New York, N. Y.

Nuo gegužės 2 iki 8

DUERCH DIE WAELDER
DUERCH DIE AUEN

DER WEISSBLAUE LOEWE

lomis. „Saalių“ kaime nebuvo matyti ne tik žmonių, bet ir naminių gyvulių. Miškuose staugė vilkai, kranksėjo varnai, kliaugė kažin kokie negirdėti paukščiai ir niekur ne tik žmogaus, bet ir šuns balso nebuvo girdėti.

Magistras persizegnojo, pagraibęs ant kaklo rožančių, sukalbėjo vieną sveikamariją, apjojo savo šaunią kariauną, padaršino ją, pasakė, kad jau nebetoli Voruta, ir liepė gerai pailsėti ir pasiruošti paskutinei kelionei. Apžiūrėjo ir karo grobį. Viskas, regėjos jam, buvo tvarkoje, bet vis tik nerimas graužė širdį ir labai parūpo toji pagonė vaidilutė.

Sugrįžęs į palapinę, paliepė Fricui atvesti jam vaidilutę, perrengtą vienuolio rūbais.

— Kas tu esi? Kuo tu vardu? — paklausė vaidilutę magistras pervertėją Fricą.

— Aš esu vaidilutė. O mano vardas — Vida.

Fricas krūptelėjo, bet susigriebė. Vida — koks brangus jam tas vardas. Jis įsisiurbė į ją akimis. . . iyg kur matyta.

— Paklausk ją, ar ji žino kelį į Vorutą patį trumpiausią ir sausiausią? Fricas paklausė, ir ji atsakė, kad žinanti.

— Na, gerai, pasakyk jai, kad jei nuves, tai aš ją apkrikštysiu, apdovanosiu ir paleisiu, o jei nenuves ar mėgins pabėgti, tai. . . — ir magistras ženkle parodė, kad ją pakarsias, ir liepė Fricui išeiti.

Kai Fricas paliko juos vienus, magistras priejo prie vaidilutės ir norėjo ją apkabinti, bet ji kaip katė jam pasipriešino ir pradėjo rėkti.

Fricas suspaudė kalavijo rankeną ir norėjo pulti į palapinę gelbėti mergaitės, bet pamatė atsuoliuojančius grafą von Danenbergą ir riterį Haseldorfą.

— Kur magistras?! — suriko jie abu vienañ balsan, nušokę nuo savo žirgų.

— Čia, palapinėje. . . Man įsakyta nieko neįleisti, — neva pasipriešino jiems Fricas, bet iš tikrųjų jis tik nudžiugo.

Abu svetimšaliai įsiveržė į palapinę ir pradėjo šaukti:

— Magistre, išdavimas! Mes lietuvių apsupti iš visų pusių!

— Koks išdavimas? Kieno išdavimas? — suglumo magistras, ne tiek nusigandęs dėl išdavimo ar apsupimo, kiek susirūpinęs, kad riteriai neatpažintų jo palapinėje vienuolio rūbais apvilktos pagonės vaidilutės.

— Magistre, paskubėk, lietuviai supa mus iš visų pusių! Daryk ką! — šaukė abu riteriai.

— Aš tuojau einu! Žirgą man! . . Šarvus! . . Fricai! . .

Įbėgęs Fricas nustebo, pamatęs apdraskytu veidu magistrą ir triumfuojančią vaidilutę.

— Fricai, paklausk ją, šitą raganą, kur ji mus atvedė? Ji mus tyčia ant lietuvių užvedė! — šaukė magistras, čezėdamas šarvais ir kalaviju.

— Taip! Tyčia! Kirsk! Kapok, šunie, kryžiaus kary! Aš atlikau savo pareigą ir ramia sąžine mirsiu: aš atkeršijau jums už šventovės išniekinimą,

už gyvus stdegintus tėvynės gynėjus ir atpirkau savo nuodėmę, už krivės ir vaidilutių mirtį! — sugniauzusi kumščius išrėžė Vida ir, numetusi nuo pečių venuoles rūbus, visu ūgiu atsistojo prieš apnuogintą magistro kalaviją. Jos akyse degė drąsa, pasiryžimas, neapykanta kryžiaus karių vadui ir panieka tam perkrikštui Fricui.

Kai Fricas išvertė magistrui vaidilutės atsakymą, jis kirtu jai per pečius stumbe gyslų rimbū ir, pagrasęs: „savo galva, tu man atsakysi vėliau“, čerškėdamas šarvais ir kalaviju, išbėgo iš palapinės. Fricui įsakė neišleisti jos iš akių.

Jau visa stovykla buvo ant kojų: visi rėkavo, šūkavo, gaudė savo žirgus, bėgiojo, rikiavosi ir trukdė vieni kitiems. Magistras, užšokęs ant savo žirgo, liepė pūsti trimitus kovai, nors už krūmų jo kariai jau kirtosi su priešu. Riterius magistras skubiai išrikiavo sausumoje; vieną jų dalį su grafą von Danenbergu pasiuntė dešiniojo sparno apsaugai, riterį Haseldorfą — kairiojo; knechtus ir samdinę kariuomenę sugrūdo į pelkes, ir tie iš karto pakriko. Dar vieną dalinį magistras norėjo paslėpti miške ir palikti jį atsargai, bet lietuviai puolė ir sunaikino šį pirmutinį. Abi sparnų apsaugos sulūdo į dar didesnę marmalynę ir tik tesigyne. Tik tuomet magistras pastebėjo savo klaidas, pamatė apsuptas esąs iš visų pusių ir netekęs patogesnių pozicijų. Jis tik dabar suprato patekęs į tokią sunkią padėtį ir sukompromitavęs save, kaip magistrą ir kaip visos kalavijuočių kariaunos vadą, ne tik svetimšalių riterių, bet ir savųjų brolių ir knechtų akyse. „Ir vis dėl to prakeiktos pagonės vaidilutės Vidos!“ — krintosi magistras.

Kad išgelbėtų padėtį, jis su savo vėliava ir svetimšaliais riteriais atsistojo kariaus priešakyje ir norėjo atlaikyti lietuvių spaudimą.

Svetimšaliai riteriai, ypač grafas von Danenbergas, sumetė, kad viskas po laiko ir kad kova vis tiek bus pralaimėta, iškėlė baltą vėliavą ir pasiūlė lietuviams paliaubas, bet magistras išmušė iš vėliavnešio rankų gėdos ženklą ir sušuko:

— Broliai riteriai! Mūsų visa garbe čia nugalėkime priešą, tad linksmi raiti namo sugrįšime!

— Magistre, — persaukė jį grafas von Danenbergas, — mes nenorime čia raiti kaulis: čia pražudysime savo žirgus, tada pėstiems reikės kovoti.

— Grafe, — pagrasė jam magistras Volkevinas, — jei nenorite kautis raiti, tai savo galvas kartu su žirgais padėsite! Pirmyn, su manimi pirmyn! — ir užtraukė pergales giesmę, bet pamatęs, kad riteriai jau krinta vienas po kito, ir kad retėja jo frontas, griebėsi paskutinės priemonės ir, nevilčies pagautas, iš viso vieko sušuko:

— Broliai riteriai, šiandien šventojo Mauricijaus diena. Saukimės jo pagalbos — jis mums padės! — ir liepė pūsti trimitus naujai atakai.

Vieni kalavijuočių pradėjo šaukti: Sventas Mauricijau, padėk mums! Kiti — Sventas Mauricijau, išgelbėk mus! Dar kiti — Sventas Mauricijau, susimilk ant mūsų, pasigailėk mūsų. . . Šaukė, meldėsi, darbuodamiesi kalavijais, letimis, leisdami iš saidokų strėles. . .

Fordhamo universitete būriui augštų Amerikos aviacijos karininkų (jų tarpe majoras generolas) išklausei dvyliką paskaitų apie Sovietų Sąjungą. Dr. Antanas Vasys skaitė iš rusų istorijos.

Paskutinis kun. J. Jutkevičiaus (čia gimęs, Worcester,

Mass.) pastangomis leidžiamas biuletenis (XII-9) išvardija 16 straipsnių ir žinių apie Lietuvą ir lietuvius Amerikos ir Anglijos spaudoje kovo mėnesį. Ypač brandūs buvo Londono Times ir Bostono Monitor.

Amerikos lietuvė, sena mūsų spaudos skaitytoja, laiške klausia: "Kaip tau patinka dabartinė mūsų spauda? Dedamų straipsnių dauguma man — "over the head". Gal ir daugelis senų Amerikos lietuvių taip atrodo.

Čia gimusi mūsų inteligentija retai pastebima mūsų spaudoje, nes ji gyvena "savais reikalais".

New York Times aną dieną pastebėjo Bostono universiteto dr. William C. Kvaraceus (Kvaraciejaus) kalbą Tarptautinei For Exceptional Children

tarybai Kansas City, kur pareiškėta:

"Šiandien žavimės šūkliais 'darbą taupyti', 'atlik lengviausiu būdu', 'nelauk rytojais, džiauškis šiandien'. Sunkus darbas ne madoje, nors tai gera disciplina. Mokyklos gal vienintelė vieta, kur dar verčiama padirbėti ir kur viešpatauja disciplina. Mūsų jaunimas ne kiek neblogesnis kaip prieš 30 metų, tik mūsų kultūros nuotaikos pasikeitė. Atsiminkime, kaip jaunimas didžiavosi Lindbergo skridimu per Atlantą? Kas gi šiandien nešiotųsi sagutę 'I like Salk'? (išradęs čiepus vaikų paralyžiui).

Dr. Kvaraciejaus žodžiais, šiandien turime pusę milijono palykusio jaunimo; jei sąlygos nepasikeis, 1962 metais turėsime jo visą milijoną.

Vakarų laikraštiniams sovietų vicepremjeras Mikojan kovo 25 d. pareiškė: "Klystate, jei laukiate bet kokiu permainų mūsų vyriausybėje Augščiausio Sovieto posėdžių metu." Kovo 28 d. Bulganinas buvo pašalintas, o jo vietą užėmė Chruščiovas. Mikojan dešinioji nežinojo, ką daro kairioji.

Suėjo 75 metų Varšavoje gyvenusio Ks. Vanagėlio sukurtai dainai "Kur banguoja Nemunėlis." Ta proga norėjosi jos pirmą posmą tiksliai angliškai išversti:

Where the Nemunas is flowing,
And Sheshupe rolls its waves,
There's my homeland deeply
loved,
There my heart forever strays.

Šarūnas

VIRŠUJE: Balandžio 25 d. Atletų Klubo patalpose įvykusio Jurginių pobuvio dalyviai. Šiuo pobuvio buvo pagerbtas siuvėjų kontraktorius Jurgis Diržis (stovi antroje eilėje, su gele už atlapo.) Pobuvio dalyvių gausiai vaišino Marija Diržienė (sėdi, viduryje). Dalyvavo artimi Diržių draugai: Tamulaičiai, Podžiai, Albrechtai, Mažeikai ir kiti.

Vienybės nuotrauka

ATIDARANTA LIETUVIŠKA SIUNTINIŲ IR IMPORTO EKSPORTO ĮSTAIGA

Los Angeles, Calif. — Iki šiol Los Angeles, Calif. ir apylinkių lietuviai neturėjo Lietuvos štalgos siuntiniam į Lietuvą, Sibirą ar kitur siųsti. Nuo gegužės 1 d. tokia įstaiga atidaroma vardu ANAPUS Import-Export, 3528 Sunset Blvd., Los Angeles 26, Calif.

Kova, žūt būt kova, užvirė visu frontu. Sarvuoti riteriai grimzdo pelkėse kartu su savo žirgais. Kiti, išsikaparnoję iš vienos makalynės, patekdavo į dar klampesnę. Dar kiti bevelijo kautis pėsti, ir kovodami laikė už pavardžių prisirišę prie diržų savo žirgus.

Kovos sukuryje ir magistras, ir kiti visi pamiršo palapinėje su vertėju Fricu paliktą vaidilutę.

— Iš kur tu moki lietuviškai? — su panieka paklausė vertėją Fricą vaidilutė Vida, kai jie pasilikę palapinėje vieni du.

— Mano tėvai buvo lietuviai, — atsakė jai vertėjas, rydamas ją akimis.

— Tai tu perkrikštąs?

— Ne, aš ne perkrikštąs, aš mažas buvau pagrobtas ir pakrikštytas.

Vaidilutė pagalvojo, idėmiai į jį pažiūrėjo ir vėl paklausė:

— Tai kodėl tu šitiems šunims tarnauji, kodėl nuo jų nebėgi?

— Aš neturiu kur bėgti.

— Į Lietuvą, pas Mindaugą.

— Mindaugas palaikytų mane ordino šnipu ir lieptų pakarti; Mindaugas kariauja su kalavijuočiais ir kryžiuočiais.

— Tai bėk pas Sėlių krašto kunigus, nors ir jie ne geresni už kryžiuočius.

— Sėlių krašto kunigai mane tai ir atidavė kalavijuočiams už įkaitę.

— Tai tu lietuvis, sėlius?! — paklausė Vida ir įsisiurbė į jį akimis.

— Aš sėlius. Aš ne Fricas ir ne Darbut, aš Algis, kunigaikščio Darbuto sūnus!

— Algis! — tik ištarė Vida, ir jai pritrūko žado.

— Taip, aš Algis Darbutas... O tu?

Vida pradėjo tankiai kvėpuoti.

— Algis! — riktelėjo ji ir puolė savo broliui į glėbį.

Atgavusi žadą ir nepaleisdama Algio iš savo glėbio, tik ištarė:

— O aš kunigo Darbuto dukterė — aš tavo sesuo, o tu mano broli!

— Algi! Algi! Aš visa atmenu!

— Sesuo! Sesuo! Sesutė Vidutė!... Dabar aš tave prisimenu... Labai gerai prisimenu! tu mane...

— Algi, broliuk tu mano mielas, mums abiem gresia didelis pavojus.

— Žinau, sesute, žinau. Bet kas daryti?

— Bėkim pas savuosius ir atkeršykim šitiems šunims. Aš juos tyčia čia atvedžiau. Aš sužinojau iš sužeistųjų, kuriuos mums atplukdė į salą slaugyti, kur Vytenis pastos jiems kelią... Bėkim. Girdi, kas ten darosi.

Algis Darbutas metė šalin vikingo drabužių diržą su angelo sagtiniu, ištraukė iš makšties savo kalaviją, o seseriai padavė atsarginį magistrą lanką ir pilną strėlių tūlę.

Kai jie abu su ginklais išbėgo iš palapinės, kova ėjo jau visu frontu. Susitvarkę kalavijuočiai broliai ir suglaudusi savo eiles samdinė kariuomenė tik gynėsi, tuo tarpu kai riteriai, magistro vedami, laužėsi iš pelkėtu

viety į sausumą ir norėjo iš jos išmušti lietuvius. Lietuviai taškė juos buožėmis, kapojo kalavijais, grūdo atgal į pelkęs, mėsinėjo riterius ietimis, knechtus ir samdinę kariuomenę biriais emė į nelaisvę.

Vienas iš pirmųjų toje kovoje krito grafas von Danenbergas. Jį užmušė iš balno ir sukapojo savo kalaviju atsivertęs Algis Darbutas. Daug žuvo ir kitų savų ir svetimšalių riterių. Kiti galą gavo Stakuovietės balose, ir tik retas kuris paspruko gyvas ar išmėldė sau pasigailėjimą.

Po mūšio lietuviai savųjų ir kalavijuočių nukautųjų tarpe surado ir magistro Volkevino ir jo buvusio vertėjo „Frico Darbuto“ lavonus. Rado ir vaidilutę Vidą su lanku sustingusiose rankose ir su tuščia strėlių tūle.

* * *

Kai kova su kalavijuočiais buvo baigta, lietuviai išgriebė iš ežero dugno krivės ir dvylikos vaidilutių lavonus ir juos iškilmingai, su giesmėmis ir raudomis, palaidojo Rubikių ežero „Sventavartės“ saloje. Ten pat palaidojo ir vaidilutės Vidos palaikus.

Kryžiuočiai gi ir kalavijuočiai tą kovą šv. Mauricijaus dieną prie Šiaulių kaimo pradėjo vadinti ir savo kronikose rašyti „Mūšis prie Šaulės“.

Daug daug nuo to mūšio jau amžių praėjo ir daug daug kas Šiaulių kaimo padangėje pasikeitė, bet žmonės ir šiandien tą salą vadina „Sventavarte“, o mūšio vietą — „Stakuovietė“.

Visi „Sventavarte“ su pagarba lanko ir susidumoję klausosi švendrių snibzdėjimo apie kitados čia buvusią mūsų protėvių šventovę, ir kad viskas čia pračina, pasibaigia ar pasikeičia. Klausydami švendrių pasakojimo ir joms pritardami, linguoja meldai, krūpčioja ajerai, o kai atbėgusi iš ežero tolių bangutė skalauja buvusios šventovės krantus ir beskalaudama, būbučiuodama juos balta pūtele pavirsta, tuomet ir medžiai saloje atsūdūsta, suošia, sulinguoja savo viršūnėmis ir lietuviui suprantama kalba apie mūsų žilą senovę prabyla.

Retkarčiais paverkia ant vaidilutių kapo atskridusi iš melsvųjų ežero tolių baltoji žuvėdra, vasaros naktimis lakštingala suokia, klaidiai ūbuoja pelėda, o mėnesienoje, kylas iš ežero ūkas ataudžia, atgaivina visa tai, kas saloje prieš daugelį šimtmečių buvo, kai mūsų protėviai gamtos reiškinį garbintojai buvo.

Nors Šiaulių kaimo pėdsakų likučiai dar ir šiandien Rubikių ežero pakrante tebesidriekia, bet tik išlikusių pastatų pamatai ir išsigimusių vaismedžių krūmai teliudija apie jo kitados buvusį dydį, ilgį ir klestėjusių sodų pavėsį.

Seniai jau sienaujamąs ir Stakuovietės pelkės. Nors kartais dalgis dar ir šiandien čerkšteliai į kalavijo nuolaužą, ar atsikerta į rūdies suėstą riterio šarvų skeveldrą, bet jau niekas nežino, kad praktikuojama ant palaikų tų, kurie mums duobę kasė ir pražūtį nešė.

Renkame valdžią

Liet. Stud. S-gos JAV-se rinkimai eina pilnu tempu. Į S-gos centrinius organus kandidatuoja daugiau kandidatų negu bet kada S-gos istorijoje.

Yra labai svarbu, kad visi S-gos nariai balsuotų. Ne taip svarbu, kad jie balsuotų už tuos kandidatus, kurie jiems atrodo geriausi. Kaip demokratinėj valstybėj piliečiai balsuodami parodo savo politinį subrendimą, taip ir mūsų S-goj studentai balsuodami įrodo savo norą aktyviai dalyvauti lietuviškoj studentiškoj veikloj. Juo daugiau studentų balsuos, juo mūsų išrinktieji žmonės galės geriau vadovauti, nes žinos, kad daug studentų interesuojasi studentiška veikla.

Tad balsavimo lape atžymėkime langelyje prieš pavardę nedaugiau kaip 7 kandidatus į centro valdybą, po 3 kand. į kontrolės komisiją ir garbės teismą. Jokių kitų priedaščių nedarykime. Balsavimo lapus reikia išsiųsti rinkiminei komisijai (B. Kapočiūtė, 15 Park Lane, Jamaica Plain 30, Mass.) ne vėliau gegužės 10 d. 12 val. nakties.

D. A.

BALSUOTOJŲ DĖMESIUI

Šio skyrelio skaitytojams norime rekomenduoti kandidatus į Liet. Stud. S-gos centrinius organus. Šie kolegos yra plačių pažiūrų ir turi daug patirties studentiškoje veikloje. Juos išrinkę į studentijos valdžią, turėsime įdomius ir vaisingus studentiško gyvenimo metus. Šiuos kandidatus remia Akademinės Skautų Sąjūdis:

Į Centro Valdybą: S. Banaitis, J. Gelažiūtė, A. Mickevičius, G. Mustelkytė, V. Ramanauskas, G. Rimkutė ir R. Vėžys.

Į Garbės Teismą: I. Čepnaitė, A. Klierė ir G. Vildzius.

Į Revizijos Komisiją: M. Dabrikaitė, A. Malcanaitė ir A. Mėlinauskas.

AKADEMINĖS MINTYS

REDAKcinė KOLEGIJA: D. Alytaitė, R. Arūnaitė, G. Purelytė, J. Bačanskas, S. Sirusas, V. Virbickas.

MEDŽIAGĄ SIŪSTI: S. Sirusas, 86-17 76th St., Woodhaven 21, N. Y. Telefonas: MI 2-1534.

PAGAL SENĄ TRADICIJĄ

Kaip jau iš seno priimta, kiekviena redakcija, pradėdama naują skyrelį, taria žodį skaitytojams. Mes, palaikydami šią tradiciją, kreipiamės į rytinio pakraščio lietuvišką studentiją, tardami: "Paskolinkite mums jūsų ausis, Kolegės ir Kolegos".

Jaučiame, kad studentiškas gyvenimas rytiniame pakrašty po poros metų snaudulio vėl pradeda bruzdėti. Štai -- puikiai pavykęs studentų suvažiavimas New Yorke, studijų dienos Philadelphijoje, centrinių Liet. Stud. S-gos organų rinkimo centras Bostone, pagyvėjusi skyrių ir atskirų ideologinių grupių veikla -- visa tai rodo, kad rytinio pakraščio studentija veikia ir galvoja. Norėdami šia veiklą pagyvinti ir idėjinį pasaulį pagilinti mūsų studentijos tarpe, kreipėmės į Vienybės redakciją, kuri maloniai sutiko periodiškai užleisti mums dalį laikraščio kuriame narpliotume studentiškas mintis ir skelbtume Vienybės skaitytojams mūsų, studentų, laimėjimus, nepasitenkinimus, socialinę veiklą, akademinis susibūrimus; su šypsniu ir be pagiežos reaguotume į studentijos klaidas; keltume savų ideologinių grupių dorybes; paklusniai priimtume vyresniosios kartos pamokumus studentijai; keltume visa tai, kas mus jungia; vengtume to, kas skiria; ir plunksnos pagalba burtume glaudžiau mūsų studentijos gretas su mintimi -- VIENYBĖ ĮVAIRUME.

Visi, kurie jaučia, kad galėtų prisidėti bent prie vieno šių tikslų įgyvendinimo, yra kviečiami į mūsų bendradarbių būrį.

Kiekviena konstruktyvi ir sveika mintis bus panaudota šio skyrelio rėmuose, net ir tuo atveju, kai ji nevisai atitiks mūsų nuomonę. Kam yra sunku tiksliai naudoti lietuvių kalbą -- nebijokite, rašykite vistiek. Kur truks kabelio ar nosinės, mes uždėsime, o kur mes nepataikysime, Vienybė ateis į pagalbą. Juk ir mes tik kūdikiais būdami pabėgome iš Lietuvos, ir lietuviškai išmokome tik iš savo tėvų ar vargo mokyklos. Visi mes sėdime tame pačiame laive, tad visi ir stokim į šį bendrą ir prasmingą darbą. Kur du stos, visados daugiau padarys.

REDAKCIJA

Akademinėj pastogėj

● N. ZOBARSKAITĖ, studijuojanti matematika St. John's university, yra geriausia mokinė universitete (pirmoji pavardė ant Dean's list).

● S. LIAUKUS, studijavęs inžineriją Storrs, Conn., pašauktas į JAV kariuomenę.

● R. KEZYS bal. 24 d. City College N. Y. Baltų studentų klubo susirinkime skaitė paskaitą apie nepriklausomos Lietuvos progresą įvairiose srityse.

● V. RAMANAUSKAS -- inžinerijos studentas Brooklyn Polytechnic Institute -- Liet. Stud. S-gos N. Y. Sk. vicepirmininkas ir N. Y. jūrų skautų laivo vadovo pavaduotojas yra vienintelis niujorkietis kandidatuoja į Liet. Stud. S-gos centro valdybą.

● R. ČENKUS, aktyvus studentų ir jūrų skautų veikėjas, po automobilio nelaimės sveiksta namie.

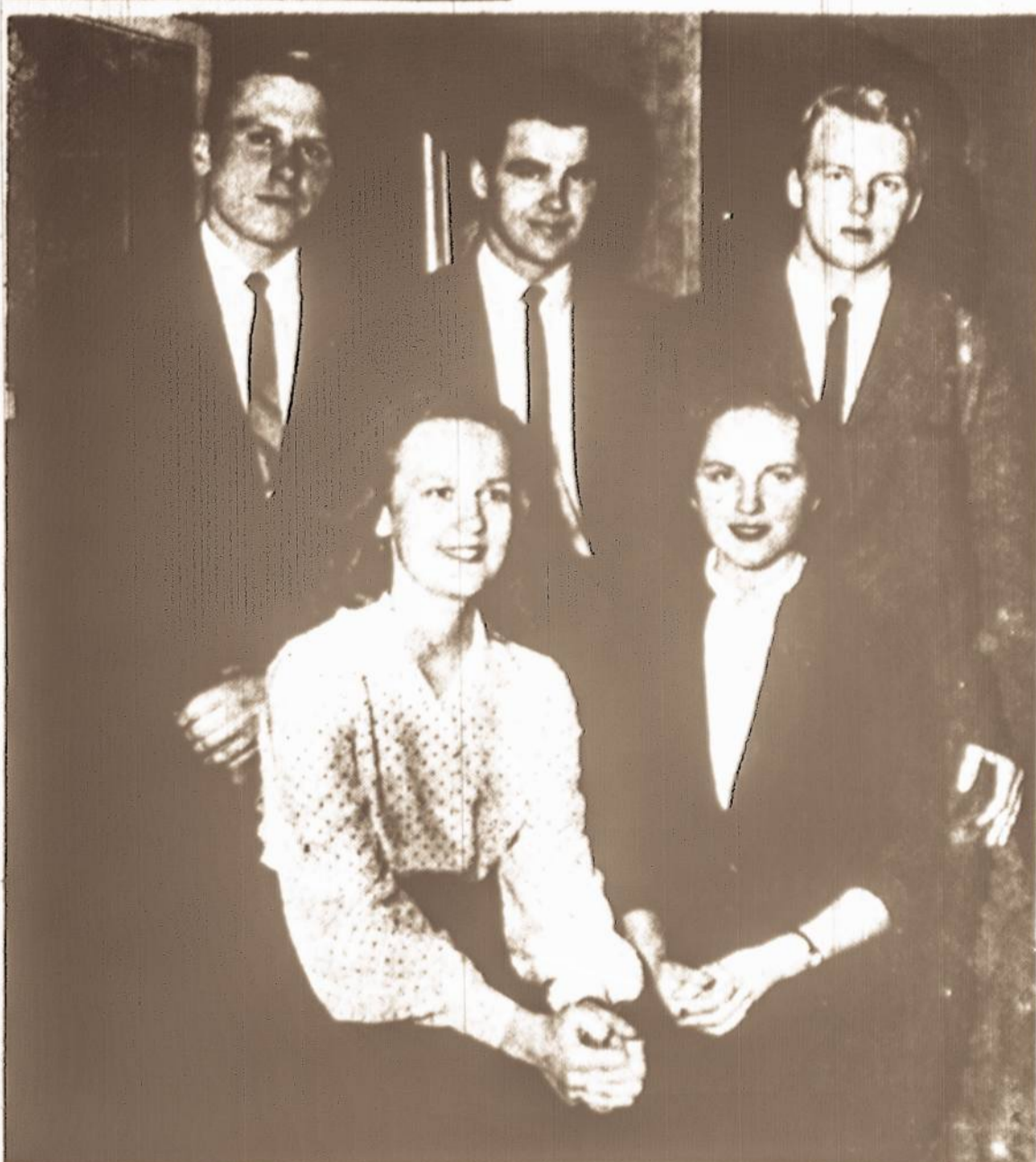
● D. ALYTAITE, studijuojanti chemiją CCNT, yra P. Matulaitienės tautinių šokių grupės pirmininkė.

(Nukelta į 10 psl.)

APACIOJE: Redakcinė kolegija: (Sėdi iš kairės) Daiva Alytaitė, Rasa Arūnaitė. Stovi: Saulius Sirusas, Jonas Bačanskas ir Vytlis Virbickas. Trūksta Ginos Purelytės.

Vienybės nuotrauka

T. REMEKIS

STUDIJŲ DIENOS PHILADELPHIJOJE

Ilgai lauktos Lietuvių Studentų Sąjungos rytinio pakraščio studijų dienos įvyko Philadelphijoje. Balandžio 27-27 dienomis į šį gražų Amerikos miestą suplaukė virš 40 Sąjungos narių. Dalyvių tarpe vyravo vietos studentai, bet susirinko apskritai ir iš tolimesnių apylinkių. Tas parodo jaunųjų akademikų norą bei pasiryžimą domėtis ir toliau mūsų tautinėmis vertybėmis.

Pagrindinė studijų tema "Kūrėjas tremties kryžkelėje" davė progos giliau pažvelgti į klausimus, susijusius ne tik su studentų, bet ir visų lietuvių buitimi išeivijoje. Antrasis gi suvažiavimo tikslas, prof. A. Senn'o

pagarbimas, ryškiai parodė, jog uolūs lietuviybės darbuotojai nėra pamiršami, bet tebesą šviešiais pavyzdžiais mūsų jaunuo-menei.

Oficialioji programa vyko erdviuose Pennsylvania Universiteto ir Ravenhill Akademijos patalpose.

Šeštadienį pirmąjį posėdį atidarė studijų dienų rengimo komisijos pirmininkas P. Mašalaitis. Toliau sekė dr. A. Šalio paskaita apie lietuvių kūrėjų tremtyje. Prelegentas vaizdžiai išsklaidė tautiškumo reikšmę rašytojų bei visuomenininkų gyvenime, pailiustruodamas savo temą konkrečiais pavyzdžiais, jis

parodė, kad tautinis elementas yra ne tik nevengtinas, bet kaip tik naudingas kūryboje.

Kalbėdamas apie kūrybos galimybes Amerikoje, prof. Šalys davė pluoštą patrauklių sumanymų, kaip ir kuriose srityse mūsų studentija gali duoti ne vieną vertingą įnašą.

Antrasis posėdis buvo lyg ir pirmas svarbesnis žingsnis į platesnį amerikiečių studentų horizontą. Jame mėginta sueti į glaudesnį ryšį su jų svarbesnėmis organizacijomis. Diskusijose dalyvavo ir atskirai žodį tarė trys žymūs svetimtaučiai: Donald Clifford, iš United States

(Nukelta į 10 psl.)

M. AND Z. COLLISION WORKS
JULIUS MALDUTIS
 Sulankstytų automobilių dalių ištiesinimas, pakeitimas
 naujomis, dažymas ir poliravimas
937 GRAND STREET **BROOKLYN 11, N. Y.**
 (Tarp Morgan ir Bushwick Ave.) Tel. Evergreen 8-9794

FIRE - AUTO - LIABILITY - BURGLARY - GLASS PLATE
ROBERT F. NARK
 APDRAUDOS SPECIALISTAS
26 Court Street **700 Caroline Ave.**
Brooklyn 1, N. Y. **N. Valley Stream, N. Y.**
 MAin 4-6400 Valley Stream 5-0783
 LIFE - HEALTH - ACC. HOUSEHOLD - COMPENSATION

PARK FLORIST
MATTHEW MAZEIKA,
 Savininkas
 Gėlės pristatomos į bet
 kurias pasaulio vietas.
80-15 JAMAICA AVENUE **WOODHAVEN 21, N. Y.**
 (Skersai nuo Haven teatro) Tel. Virginia 9-3112

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE
MARIJONA IR JURGIS JOKUBAIČIAI
322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
 Telefonas: Evergreen 7-2089

LIETUVIŠKA DUONA - LIETUVIŠKAS SŪRIS
LIETUVIŠKOS DEŠROS IR SKILANDŽIAI

JONAS ANDRULIS **PETRAS LISAUSKAS** **LITHUANIAN BAKERY**
 Michigan Farm Cheese, Inc. 64-09 Clinton Avenue 131 Inslee Place
 Fountain, Michigan Maspeth, New York Elizabeth, New Jersey

Norintieji įsigyti šių skanių lietuviškų produktų, kreipiasi į jų gamybos genera-
 linį atstovą **PETRĄ LISAUSKĄ**, 64-09 Clinton Avenue, Maspeth, New York.
Tel. TW 4-8087

Lietuviai Advokatai
CLEMENT A. VOKET
 (Vokietaitis)
 41-40 74th STREET
 Jackson Heights 73, N. Y.
 NEWton 9-6620

F. W. MICHELSON
 87-14 111th Street
 Richmond Hill 18, N. Y.
 Virginia 6-6060

ST. BREDIS, Jr.
 37 Sheridan Avenue
 Brooklyn 8, N. Y.
 APplegate 7-7083

A. J. WESLAN
 16 Court Street
 Brooklyn, N. Y.
 TRIangle 5-6116

A. ANDRIUSKEVICIUS
 Laikrodininkas - Juvelyras
 Didelis pasirinkimas
 BRANGENYBIŲ
 485 Grand Street
 Brooklyn 11, N. Y.
 Tel. Evergreen 4-2318

BILL'S BAR
 (Buv. Atletų Klubo name)
W. OSIP AUSKAS
 Savininkas
 Geri gėrimai, geras maistas,
 draugiška nuotaika
168 MARCY AVENUE
 Brooklyn 11, N. Y.
 EV 4-9709

MISIŪNŲ DEGTINĖS KRAUTUVĖ
RAY'S LIQUOR STORE
 Juozas ir Izabelė Misiūnai, sav.
 Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.
 Ivaiviausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
103-55 LEFFERTS BLVD., RICHMOND HILL, N. Y.
 Telefonas: Virginia 3-3544

BARAS IR RESTORANAS
JULIUS DAUGMAUDIS, Savininkas
 Stiklinis baras. Viena gražiausių užėigų Brooklyne.
273 GRAND STREET **BROOKLYN 11, N. Y.**
 Telefonas: Evergreen 4-9533

NIEDERSTEIN'S RESTAURANT
 69-16 Metropolitan Ave. Middle Village, L. I.
 Adeline Niederstein Lardon, Savininkė
 Pristatomas paruoštas maistas vestuvėms ir
 bankietams. Galima gauti privati salė.
 Telpa iki 350 asmenų.
POLAIDOTUVINIAI PIETŪS
 Geriausias maistas, likeriai, vynas vidutinėmis kainomis.
REZERVUOKITE telefonuojant DA 6-0717

DIDELĖS NUOLAIDOS SIUNČIANTIEMS
PAKIETUS Į LIETUVĄ!
 Tik asmeniškai atsilankę, galėsite įsitikinti, koks
 didelis vyriškų ir moteriškų medžiagų pasirinkimas
 Mūsų krautuveje gausite viską, kas tik reikalinga jūsų
 artimiesiems Tėvyneje pradžiuginti.
 Vilnonės, šilkinės ir kitokios medžiagos
 žemesnėmis kainomis, negu kitur.
DORION MFG'S OUTLET STORES, INC.
 148-09 Jamaica Avenue Jamaica 35, N.Y.
 (Išlipni Sutphin Blvd. Stotyje) Tel. AXtel 7-8082

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
JUOZAS GARŠVA
 231 BEDFORD AVENUE **BROOKLYN 11, N. Y.**
 KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. Evergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS
 (ARMAKAUSKAS)
 423 METROPOLITAN AVENUE **BROOKLYN, N. Y.**
 KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. Evergreen 7-4335

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
 MATHEW P. BALLAS ALB. BALTRUNAS-BALTON
 Direktorius Reikalų Vedejas
 660 GRAND STREET **BROOKLYN, N. Y.**
 NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

SHALINS FUNERAL HOME
 F. W. SHALINS, Jr. J. B. SHALINS
 84-02 JAMAICA AVENUE **WOODHAVEN, N. Y.**
 KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. Virginia 7-4499

AUGUST P. GUSTAS, Inc.
 AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
 354 MARCY AVENUE **BROOKLYN, N. Y.**
 KOPLYCIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR Tel. Evergreen 7-4774

ROGERS FUNERAL HOME
 P. RADZEVICIUS, Direktorius
 410 METROPOLITAN AVENUE **BROOKLYN 11, N. Y.**
 Telefonas: STagg 2-4409

Visi šie laidotuvų direktoriai išnuomoja automobilius
 įvairiems reikalams.

Studijų dienos...

(Atkelta iš 9 psl.)

National Students Association, Joseph Harris, atstovaujantis National Federation of Catholic College Students ir Salmrė, iš Baltų Studentų Federacijos.

Po posėdžių vakare Coronet salėje buvo suruošta meninė programa, kurioj pasirodė nemažai žadą menininkai. Švelnus sopranas Jina Varytė linksmam praskaidrino susirinkusiųjų nuotaikas. Jai neatsiliko Martynas Simonaitis, tenoras, sudainavęs keletą populiariesnių dalykų. Jaunutė smuikininkė Brigita Pumponytė užbaigė pirmąją programos dalį.

Koncerto metu dr. Alfredui Sennui, Pensylvanijos Universiteto baltų-slavų fakulteto dekanui, buvo įteikta speciali studentijos dovana, kaip daugiausiai prie lietuviškos kultūros plėtimosi prisidėjusiam kitataučiui. Dėkodamas profesorius pareiškė, kad šis lietuvių studentų gestas yra vienas iš maloniausių įvykių jo gyvenime. Susiartinimo vakaras baigtas linksmomis šokiais.

Sekmadienio rytą suvažiavimo dalyviai patraukė į Ravenhill Akademiją, kur vietos studentai pavaišino skaniais pusryčiais. Jų metu prabilo žymesni lietuvių visuomenės veikėjai bei pedagogai. Profesoriai Brazaitis, Salys, Maciūnas, Vasys ir kiti išskėlė nemažai minčių akstinių mūsų jaunajai kartai. Prof. A. Vasys kalbėjo apie liuanistikos kursus, ruošiamus šią vasarą Fordhamo Universitete, painformuodamas, kad stipendijos bus paskirtos kiekvienam šiuos kursus lankančiam studentui.

Pagrindinis baigiamojo posėdžio kalbėtojas, prof. J. Brazaitis, kiek ilgiau sustojo ties rašytojo santykiu su tautiškiu. Jis pažymėjo, kad ne tiek svarbu yra sąmoningai apsisprendžius būti "tautinės" ar "tarp-tautinės" orientacijos rašytoju, kiek bendrai geru kūrėju. Su kūryba surištas savęs pilnesnis išreiškimas, vienok esmėje nėra įmanomas be tautinio prado. Geras rašytojas turi pirma su-

prasti ne tik save ir savo aplinką, bet ir iš šio santykio išplaukiančias vertybes. Tikrai tuomet jis savo kūriniais bus pranašesnis už kitus. Tautiškumas gi atidaro naujus kūrybos horizontus, praskina kelią tikrąjam individualizmui. Rašytojas, nutraukęs ryšius su savąja tauta bei laiko dvasia, praranda savo dinamiškumą ir jo raštų kokybė krenta. Šiuo metu taigi mums yra ypatingai svarbu išsamiuoti, kad perėjimas iš vienos kultūros kiton yra neabejotinai žalingas.

Laisvės ir pasiaukojimo tautai svarbą prof. Brazaitis priminė ir savo popietinėj kalboj prie Amerikos Laisvės Varpo, Independence Hall. Čia jis tarė keletą žodžių apie simbolinę šio varpo reikšmę ne vien tik Amerikai, bet ir visam pasauliui. Pagerbiant šiais idealais gyvenusias šviesias asmenybes, prie varpo buvo padėtas vainikas. Šiuo studijų dienos ir baigėsi.

Philadelphijos studijų dienų rengimo komisijos nariai, vietos LSS skyrius ir visi kiti prie suvažiavimo ruošos prisidėję asmenys savo pažadus tikrai išpildė, maloniai svečius priimdami ir jais besirūpindami. Jiems tenka visų nuoširdi padėka. Programa vyko punktualiai, tačiau gal kiek buvo apsunkinta dideliais nuotoliais, kuriuos dalyviams reikėjo nugalėti, važinėjant iš vienos susirinkimo vietos į kitą. Tai nepaliko užtenkamai laiko diskusijoms pavyzdžiui, po prof. Brazaitio pagrindinės paskaitos.

Svečių skaičius neabejotinai būtų buvęs žymiai didesnis, jei kitos grupės per šią visai studentiški svarbią dieną nebūtų rengusios savo parengimų. Deja jų gusios savo parengimų. Deja jų buvo net keli.

ALGIS NARAS

DARBDAVIŲ ŽINIAI

Daug New Yorko lietuvių studentų ieško darbo vasaros atostogų metu. Kas galėtų panaudoti studentus darbininkus

ĮSISTEIGĖ BALTIJOS KLUBAS

Šių metų pavasario semestrui prasidėjus, N. Y. City College lietuvių, latvių ir estų studentai nutarė susidėti ir bendromis jėgomis įsteigti Baltijos klubą. Klubo pagrindinis tikslas yra: užmegzti artimesnius bendradarbiavimo bei draugystės ryšius šių trijų tautybių studentų tarpe, kurie dėl tų pačių priežasčių atsirado tremtyje, ir arčiau susipažinti su Pabaltijo tautų istorija bei kultūra.

Vasario pradžioje įvyko pirmutinis oficialus šio klubo susirinkimas, kuriame buvo išrinkta vadovybė. Lietuvis Jonas Bačanskas išrinktas klubo pirminku. Vice-pirmininke išrinkta latvė Ruta Jurevics, o sekretore estė Inese Krlevins.

Kovo 21 d. Lietuvių Atletų Klube įvyko pirmutinis šios organizacijos suruoštas vakarėlis su linksmą programėle bei šokiais. Programa buvo išpildyta visu trijų tautybių pasirodymais, kurių tarpe girdėjosi skambanti daina, bei matėsi linksmi tautiniai šokiai. Vakaras praėjo puikioje nuotaikoje, sudarydamas visiems jo dalyviams gerą išpūdį ir sukeldamas norą rengti daugiau tokių subuvimų.

Tačiau ne visas šios organizacijos tikslas yra susijęs su pasilinksminimais. Kaip pirmiau buvo minėta, didelė jo dalis yra skirta supažindinti narius su šių trijų tautų kultūra ir istorija. Tam tikslui į susirinkimus bus kviečiami iš kiekvienos tautybės asmenys, kurie skaitys paskaitas apie savo tautos idomesnius istorinius įvykius, kultūrinį gyvenimą bei įvairius tautinius papročius.

Susirinkimai yra rengiami kas antrą ketvirtadienį kolegijos duodamose patalpose. Šiuo metu Baltijos klubui priklauso 43 studentai, kurių tarpe yra 15 lietuvių.

Nors ši organizacija tik neseniai įsisteigė, tačiau visi nariai jau aktyviai įsijungė į jos veiklą

ar žinotų, kur galima vasaros metu darbą gauti, prašome pranešti šio skyriaus redakcijai.

ir jų tarpe matosi gražus bendradarbiavimas jos užbrėžtiems tikslams siekti.

Daiva Alytaitė

Akademinėj pastogėj

(Atkelta iš 9 psl.)

● V. PILEIKA iš Hartfordo paskirtas naujuoju Atlanto rajono vyčių skyriaus vedėju.

● J. BIRUTIS, inžinerijos studentas CCNY, yra tos kolegijos futbolo komandos narys. Ši komanda yra JAV kolegijų futbolo čempionas.

● A. EIDUKEVIČIUS, studijuojąs inžineriją CCNY, pagamino šiam skyreliui užrašą. Dėkojame.

● J. BAČANSKAS, aktyvus sportininkas, jūrų skautas, studijuojąs ekonomiją CCNY, išrinktas pirmuoju tos kolegijos Baltų Klubo Prezidentu.

● V. VARIOKOJIS, Los Angeles studentų skautų Korpl Vyčių pirm., darbo reikalais kelias savaites gyveno New Yorke. Jis redaguoja periodinį laikraštėlį skirtą L. A. skautams.

IGHIN BALTADUONIS
Frankford Avenue
C A F E
1700 Frankford Avenue
PHILADELPHIA, PA.

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.

1883 MADISON STREET
BROOKLYN 27, N. Y.
(Ridgewood)
Tel. EVergreen 2-6440

VYTAUTAS BELECKAS
SALĖS IR RESTORANO
SAVININKAS

Salė vestuvėms ir kitioms pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinomis kainomis.

VIRŠUJE: Studentų dienos Philadelphijoje dalyviai ir karėje prof. A. Senn banketo metu.

SCHUYLER SAVINGS
and
LOAN ASSOCIATION
of Kearny, N. J.
IŠTEIGTA 1924 m.
Julius Paknis, President
George Katilus, Vice-pres.
Peter W. Velevas, Ex. Mgr.
Joseph M. Belza, Treasurer
Mrs. S. Dasker, Ass. Sec'y
24 Davis Avenue
KEARNY, NEW JERSEY
Atdara kasdien, išskyrus šėštadienius ir šventadienius, nuo 10 v. t. iki 3 v. p. Penktadienių vakarais nuo 6 iki 8:30.
MOKAMA 3
Kapitalas \$1,600,000

VALLY'S Restaurant

Savininkai
JUOZAS VALKAUSKAS
ir
JONAS SRUGIS
Vieta, kurią lanko visi --
senieji, čia gimusieji ir
naujieji lietuviai.
865 BANK STREET
WATERBURY, CONN.
Tel. Plaza 3-9838

VIENYBĖ

Prelatas J. Balkūnas, Conference of Americans of Central European Descent prezidentas, kalbės gegužės 8 d. 6:30 val. vak. The New York Academy of Sciences seminare -- 2 E. 63rd St. New Yorke. Tema: What price coexistence with the USSR.

P. Salinskas, žinomas laidotuvių direktorius, išbuvęs penkis mėnesius Floridoje, grįžo namo. Sūnus Juozas, taip pat laidotuvių direktorius, dabar su žmona ilsisi Floridoje.

Stasys Lūšys ir jo žmona Brutėnė Veitas nusipirko didelius gražius namus Cape Cod, Mass., kur atidaro vasarvietę. Norintieji ten vasaroti, prašomi kreiptis: 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. Tel. EV 7-5576.

A. M. Augūnas, mūsų bendradarbis, išbuvęs visą žiemą Floridoje, netrukus su žmona grįžta į Islip, L. I.

Balys Račkauskas, buvęs brooklynietis, vaidina Wickhamo rolę Ip. Tvirbuto režisuojamoj W. S. Maugham 4 v. pjesėje "Pažadėtoji žemė", kuri statoma gegužės 3-4 Chicagos Jaunimo Centro scenoje.

Dr. K. Paprockaitė-Simaitienė, vaikų ligų specialistė, neseniai dalyvavo New Yorke įvykusiame tos srities specialistų suvažiavime. Dalyvavo apie 6,000 iš Amerikos ir kitur.

Eduardas Jasaitis, prof. Viktoro Jasaičio sūnus, birželio 3 d. baigia West Point karo mokyklą. Tai yra pirmas ir vienintelis po karo atvykęs į JAV lietuvis, kuris baigia West Point.

Kastantas Gagas, ilgametis Vienybės skaitytojas, išvyko į ligoninę operacijai.

Albertas N. Tarulis, 1819 S St., S. E., Washington 20, D. C., parašė 300 psl. knygą "Soviet Policy Toward the Baltic States 1918-1940", kurią leidžia University of Notre Dame Press.

Vladas Jankus su žmona, po žiemos atostogų Floridoje, grįžta į Long Island, kur bus iki rudens.

Elena Urbaitytė, dailininkė, dėstanti tapybą pradžios ir vidurinės mokykloje, Morris, N. Y., viešėjo pas Košūbus Great Necke ir Novickius Ozone Parke.

Prof. Stepono Kairio "Lietuva Budo" galima užsisakyti šiose vietose: J. Buivydas, 86-20 75th St., Woodhaven 21, N. Y.; A. Zilinskas, 741 McDonough St., Brooklyn 33, N. Y.; K. Bielinis, 51 E. 97th St., Apt. 6E, New York 29, N. Y.

Rajauskaitės koncertas

Gegužės 11 d. 2 val. 30 min. po pietų įvyksta Julijos Rajauskaitės piano rečitalis, kurį ruošia Columbia Artists Management - Town Hall, New Yorke.

Julija Rajauskaitė yra gimusi Pittsburgh, Pa. Nuo 6 m. amžiaus ji pradėjo mokytis muzikos. Dėka savo motinos pasiaukojimo, ji iš pat pradžių mokėsi pas žymų pedagogą J. W. Claus; atvažiavusi per vasaros atostogas su motina apsilankyti Lietuvoje, buvo savo tėvų gimtine taip sužavėta, kad rudenį jau nebegrįžo į Ameriką, bet įstojo į Kauno konservatoriją, kurią baigė būdama 17 metų amžiaus. Mokėsi Vytauto Bacevičiaus klasėje.

Dvieju metų virtuoziinę klasę baigė pas prof. V. Ružickį. Po to dar metus pas jį tobulinosi.

Kaipo puikios technikos pianistę, Kauno Konservatorija pakvietė Juliją akompaniatorių tarnybai.

Pirmąjį jos rečitalį Kauno spauda aukštai įvertino: "Daug žadantis talentas... pianistės interpretuojamas Bachas skambėjo kaip vargonai..."

Austrijoje Rajauskaitė mokytojavo Klagenfurto Konservatorijoje, kartu duodama savo periodinius rečitalius. Taip pat daug koncertavo Austrijoje ir Vokietijoje. Iš vokiečių muzikos kritikų gavo labai geras recenzijas. "Be jokio abejo didelis talentas... Firmutiniai Mėnullo Sonatos akordai veikė užburiančiai... Jos virtuoziškumas tarnauja muzikaliam veikalų išpildymui... Antroji Vengrų Rapsodijoje pasireiškė tikras Lisztas, pilnu virtuoziškumu ir jausmų išsiužimiu."

Vokietijoje ji studijavo pas prof. J. Pembaur. Grįžusi į

Ameriką koncertavo lietuvių parengimuose ir amerikiečių tarpe. Ši pavasarį davė savo rečitalius New Jersey Valstybės Universitete ir Princetone.

Amerikoje Rajauskaitė studijavo pas vieną žymiausių pasaulio pedagogų, Faryžiaus Konservatorijos profesorių Isidore Philipp. Dabar dirba su koncertantu Jorge Bolet.

Į koncerto ruošimo garbės komitetą įeina: Prel. Balkūnas, L. Bieliukienė, S. Čerionė-Mulks, kun. V. Dabušis, J. Ginkus, M. Kižytė, J. Stukas, J. Šlepetyš, kun. P. Totoraitis, J. Trečiokienė, prof. J. Zilevičius ir V. Tysliavienė.

Komitetas kviečia visuomenę gausiai atsilankyti.

Pr.

SKAITYTOJAI,

negavę atskiro paraginimo apie jų prenumeratos išsiužimą prašomi žvilgtelti į savo adresą, pažymėtą viršuj Vienybės antraštės. Laiku prisiūsta prenumerata yra taip svarbu, kaip ir laiku gauta žinia.

PRAMOGOS IR SUSIRINKIMAI

● Gegužės 3 d. Apreiškimo Par. salėje, Brooklyne, statomas P. Naumiestišio 3 v. vaidinimas. Po vaidinimo seka šokiai, grojant R. Butrimo orkestrui.

● Gegužės 9 d. 7 val. 30 m. vak. Lietuvių Atletų Klube, 1332 Halsey St., Brooklyne, Santara rengia paskaitą, kurią skaitys dr. V. Vygantas. Tema: "Religija ir laisvė lietuvių gyvenime". Po paskaitos pasilinksminimas.

● Šeštadienį, gegužės 10 d., 8 val. vak., Liet. Pil. Klubo salėje, Brooklyne, bus Korp. Neo-Lithuania Finis Semestri šokiai. Gros Romo Butrimo orkestras ir veiks turtingas bufetas.

● Gegužės 11 d., 2:30 val. po pietų įvyksta pianistės Julijos Rajauskaitės rečitalis Town Hall salėje, New Yorke.

VIRŠUJE: Praeitą sekmadienį, balandžio 27 d., visoje Amerikoje vyko Lietuvių Bendruomenės pareigūnų ir atstovų į seimą rinkimai. Nuotraukoje, adv. J. Šlepetyš, JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybos Prezidiumo pirmininkas, balsuoja Brooklyne. Savo eilės laukia S. Dzikas ir kiti.

Vienybės nuotrauka

● Gegužės 17 d. 2 val. 45 m. po pietų, Carnegie Recital Hall, New Yorke, įvyks Elenos Kepalaitės išraiškinio šokio rečitalis.

● Gegužės 17 d., 8:30 val. v. Grand Paradise Grand Ballroom, Brooklyne, įvyksta Moterų Vienybės Pavasario šokiai ir balius. Gros J. Thomas orkestras.

● Gegužės 30 d. Salevo Pokylių salėje, 260 Knickerbocker Ave., Brooklyne, įvyks Atletų Klubo sportininkų vakaras.

VIENYBĖ
GERIAUSIA DOVANA
DRAUGUI

JULIJOS RAJAUSKAITĖS FORTEPIJONO REČITALIS

Įvyks Gegužės 11 d., 2 val. 30 min. p. p.
NEW YORKE TOWN HALL

123 WEST 43rd STREET (TARP 6-tos IR 7-tos AVE.)

PROGRAMOJ: BACH, BEETHOVEN, BANAITIS, ČIURLIONIS, LISZT.

BILIETAI 2.50, 1.75 IR 1.15.

KONCERTĄ RUOŠIA
COLUMBIA ARTISTS MANAGEMENT.

Bilietai iš anksto parduodami
PAS P. J. GINKŲ IR TOWN HALL